

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de AAMBINDER

Het gebed in de hemel [p.5]

Gereformeerde Gemeente Nisse

De in Nisse en omgeving woonachtige leden van de Nederduitsch Gereformeerde Gemeenten kerken aanvankelijk in de 'Boomwei' te 's-Gravenpolder. In 1922 krijgen zij echter de beschikking over een eigen kerkje (met 150 zitplaatsen) aan de Zuidweg. De grond hiervoor wordt gratis beschikbaar gesteld door Marinus, Francina en Wilhelmina Eckhardt. Op 14 december 1922 neemt

ds. G. van der Garde het kerkgebouw in gebruik en bevestigt hij de eerste kerkenraadsleden. In 1933 sluit de gemeente zich aan bij de Gereformeerde Gemeenten. Tot 2005 wordt er in Nisse uit de berijming van Petrus Datheen gezongen. Dan stapt men over op de berijming van 1773. De gemeente is vacant. Het aantal leden en doopleden bedraagt 69.

02/03/2017
jaargang 95

nr **22**

Een gebed om een gebed

Vaak lezen we van de Middelaar op aarde dát Hij bad. Niet zo vaak wát Hij bad. Eén van de uitzonderingen daarop is Johannes 17, het zogenaamde hogepriesterlijke gebed, waarbij Hij na 26 verzen geen 'amen' zegt. Want hiervan geldt, wat geschreven staat: '...alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden.' (Hebr. 7:25b). Vandaar ook het apostolisch getuigenis van deze Bidder: 'Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt', (Rom. 8:34b).

En het geschiedde, toen Hij in een zekere plaats was biddende, als Hij ophield, dat een van Zijn discipelen tot Hem zeide: 'Heere, leer ons bidden...

Lukas 11:1a

Op Zijn reis naar Jeruzalem, zo schrijft dokter Lukas, is Hij in gebed. Op weg naar het einde, Zijn offerdood. Zijn discipelen zijn er getuige van. Ze hebben Hem zien bidden, en waarschijnlijk ook hardop horen bidden. Wat zullen ze eerbiedig geluisterd hebben. Want zoals Hij bidt kan niemand het. Zo is er maar Eén...! Dat wordt goed gevoeld door Zijn jongeren. Hij is immers de geliefde Zoon des Vaders, maar ook de enige Voorbidder voor overtreders, de enige Hogepriester voor doodschuldigen. Zijn hele leven wordt gestempeld door het gebed. In de pestwalm van de zonde moet Hij verkeren. Daarin is Zijn bidden ademen. Zonder bidden kan Hij niet leven. Zou het bij ons dan anders zijn? Zonder ademen kunnen wij niet leven, maar zullen we zeker ster-ven. Dat beseffen we.

Maar met bidden is het niet anders. Niet alleen op weg naar de biddag, maar elke dag. Dan gaat het niet om kunnen bidden, willen bidden, maar om moeten bidden. Hoe dan ook: "k Liet niet af mijn hand en oog, op te heffen naar omhoog...'. Wanneer de Zondeloze niet zonder het voortdurende gebed kan, hoezeer geldt dat dan voor een verloren Adamskind? Want wat is bidden eigenlijk? Zich met alles richten naar Boven. Zich steeds stellen voor de Alwetende. Dan gaat het niet zo zeer om onze armzalige woorden, maar om het hár: open leggen, niet(s) kunnen en willen verber-

gen. Weet u wat vrijmoedigheid eigenlijk is? Dan denken we vaak: 'als ik nou maar... had ik nu maar meer...'. Maar nee, het betekent alleen: vrij in het uiten van ons gemoed. Het is de houding van: 'Opent uwen mond... al wat u ontbreekt'. Of bent u boven dit kindervers uitgegroeid? Bent u er te (eigen)wijs, te groot of te vroom voor geworden? Nu, dat zijn de discipelen niet. Ze komen met hun armoede eerlijk voor de dag. Ze houden geen stand op, voldoen niet alleen enigszins aan de vorm. Ze doen niet alsof. Ze hebben Jezus horen bidden. En dan blijkt pas goed hun eigen geestelijke armoede.

Hoe pijnlijk wordt het verschil duidelijk tussen Zijn naderen tot God en dat van hen. Wanneer je namelijk Jezus hebt horen bidden, ga je je eigen gebeden afkeuren. Nee niet nalaten, maar walgen van je eigen gebed. Dan ga je vragen of je bidden mag léren. Of je onderwijs mag krijgen om te naderen, Gode welbehaaglijk naderen. Voor dit gebedsonderwijs moeten we bij dezelfde Persoon zijn als Die in onze tekst bidt en inmiddels even is opgehouden met bidden. Want Zijn leven is niet alleen bidden maar ook onderwijs geven. Onderwijs geven over wie God is, en wie een mens is en blijft in zichzelf. En dat die twee - God en mens - nooit meer kunnen samen- komen.

Dan wordt een mens verteerd door Gods rechtvaardige gramschap. Maar - zo onderwijst deze Voorbidder - dat Hij Zelf is gekomen. Van Hem is het Lukasevangelie vol: de Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken, wat verloren was (19:10). Hij Die tegelijk de Zoon van God is en blijft. Op aarde en in de hemel. Hij Die God en mens verenigt. En daarom ook hemel en aarde verbindt. Al is die afstand oneindig groot, onoverbrugbaar vanuit de mens. Zelfs niet te overbruggen door zijn aangenaamste gebeden. 'Wij geloven, dat wij geen toegang hebben tot God...' (NGB 26), dat wordt beleefd. Vandaar niet een oppervlakkige vraag, maar een schreeuw: Heere, leer ons bidden. U alleen, Middelaar Gods en der mensen, weet te naderen. Daarom kunt U alleen het ons leren; U weet volmaakt de

ds. G.J. van Aalst,
Klaaswaal

In dit nummer

- 4 Het gebed in de binnenkamer
- 7 Politieke flirt met christenen in verkiezingscampagne
- 24 Rouwadvertentie

- 2 Een gebed om een gebed
- 3 Onderwijs van vader Smytegelt [9]
- 5 Het gebed in de hemel
- 6 Driemaal per dag
- 8 In het huis van Uitlegger [3]
- 9 Dat wil zeggen
- 10 Ds. Laurus Boone: 'singulier in alles' [1]
- 11 Geestelijke muziek: Soli Deo Gloria [3]
- 12 De predikbeurten van Huntington [4]
- 13 Hoe gaan wij om met moslims? [3]
- 14 Jeugdtribiek
- 15 Boekennieuws
- 16 Kerknieuws
- 17 Berichten
- 18 Kerkdiensten

Onderwijs van vader Smytegelt [9]

weg. Sterker nog: U Zelf bent de Weg. De weg terug tot God, tot de genadetroon, tot het Vaderhuis, tot verheerlijking van Gods Naam. Zou het daarom 'toevallig' zijn dat Hij straks Zijn gebedsonderwijs begint met: 'Uw Naam worde geheiligd' (2m)?

Want er is toch geen mens die vanuit zichzelf daarmee zijn gebed begint, wanneer dat hem niet wordt vóórgezegd en vóórgebeden? Woord voor woord, zaak voor zaak, moet dat worden voorgezegd. Elke keer maar weer. Want onze gebeden zijn zo zelfzuchtig en farizees, zo aardsergericht en wereldsgezind. Dat is toch om van te walgen! Bedenk dat, ook op de biddag. Het gaat niet slechts om de vorm, maar het gaat om Gods eer, Zijn rechten en deugden. Die zijn alleen maar in goede handen door het gebed van Jezus Zelf. En door Zijn persoonlijk gebedsonderwijs. En door de krachtige genadeheerschappij van Zijn Geest. Bij alles wat ons drukt en veroordeelt op weg naar de biddag, dat dit toch de schreeuw van ons hart zou zijn: 'Heere, leer ons zo bidden', (2a). Geeft U deze gebedsgestalte, in de verheerlijking van Uw Zoon, Wiens verdiensten toch niet te verminderen zijn. En door de kracht van Uw Geest, Die alles richt en schikt tot Uw eer en de zekere volvoering van Uw welbehagen. Daarom alleen houden we (nog) biddag. Voor ons hart en ons huis, voor de kerk en de samenleving, voor de wereld die in het boze ligt. Alles toch maar eerlijk zeggen!

Wat is daarom onze enige vrijmoedigheid voor en op de biddag? Luister wat de Kerk al eeuwen belijdt: 'Wij geloven dat wij geen toegang hebben tot God, dan alleen door de enige Middelaar en Voorspraak, Jezus Christus, de Rechtvaardige; Dewelke hierom mens geworden is, verenigende te zamen de goddelijke en menselijke natuur, opdat wij mensen een toegang zouden hebben tot de goddelijke Majesteit; anderszins ware ons de toegang gesloten', (NGB 26). Want bij een rechtvaardig gesloten deur blijft alleen maar over: 'Waarom Hij ook volkomenlijk kan zalig maken degenen, die door Hem tot God gaan..., (Hebr. 7:25a)'. Genade alleen leert zó naderen.

ds. B. Smytegelt
Uit: "Maandagse
Catechisatiën"

Over de geestelijke verlating

Vr. Waarom belooft God zo'n mens te verlaten?

Antw.

- 1e. Om te tonen Zijn vrijmacht. 'Mag Ik met het Mijne niet doen wat Mij belieft', zegt God. 'Ik ben niet gehouden het te geven'.
- 2e. Opdat zo'n ziel zeer bedreven zou worden. Wie in strijd en verlating leeft, krijgt verstand. Het is gelijk een man, die veel doolt en zwerft, die wordt bedreven. Zo zijn zij ook en zij weten dan een woord ter rechter tijd te spreken. Paulus zegt (2 Kor. 1:4) dat God hen vertroost had, opdat zij ook anderen zouden vertroosten, door de vertroosting, met welke God hen getroost had. In 1 Kronieken 6:33 staat dat Heman, de zanger, de wijste was; hij was de meest ervarene. Gij kunt eens denken hoe zijn hart gesteld was om te zingen, hij die zo doodbrakende was!
- 3e. Doet God het om hen nederig te houden. Door veel vertroosting zouden ze zich verheffen. Men zou van anderen zeggen: 'Ik weet van zulke gestalten niet'.
- 4e. Zegt God: 'Daar is verdorvenheid in u, dat moet gij laten of Ik vertrek'. Gij moet zeggen: 'Het was door mijn zonden dat over mij zulk verdriet gekomen is!' Men waakt niet tegen de zonde, en God zegt: 'Ik zal het u doen zien, dat het bitter is de Heere te verlaten'.
- 5e. Zegt de Heere: 'Ik wil het eens zien hoe zij het maken zullen als het donker is, of zij Mij dan ook zullen achterna kleven, als een Jakob'.
- 6e. Zegt God: 'Ik doe het daarom, dat zij het licht des te naarstiger zouden zoeken en als zij het hebben, des te naarstiger zouden bewaren, gelijk de bruid deed'. Hooglied 3:4: 'Ik hield Hem vast en liet Hem niet gaan'.
- 7e. Doet het de Heere opdat ze zouden verlangen naar de hemel, en niet zouden zeggen: Het is goed hier te zijn, omdat er merklijk onderscheid zou wezen tussen hier en de heerlijkheid.
- 8e. Opdat zij zouden zien hoe lief hen Jezus heeft. Valt het u al zo bang, die maar het uiterste smaakt, Hij heeft het ganse gewicht beproefd! En opdat ze zouden zien wat ze schuldig zijn aan de Heere Jezus Christus.
- 9e. Doet het God omdat Hij hen Zijn Zoon wil gelijkvormig maken.

(wordt vervolgd)

Het gebed in de binnenkamer

ds. E. Bakker,
Veen

Rondom de datum van biddag is het goed om in ons kerkelijk weekblad bij dit thema stil te staan. En bidden doen we als lezers en als leden van de kerk toch allemaal! Het mag wel de vraag zijn: wat verstaan we onder bidden?

Maar gij, wanneer gij bidt, ga in uw binnenkamer, en uw deur gesloten hebbende, bid uw Vader, Die in het verborgen is.

Matthéüs 6:6a

Bidden is spreken tot God. En als wij tot God spreken, past ons allereerst: verootmoediging. Het besef dat wij van nature allen Adamskinderen zijn die alle rechten op voorrechten hebben verloren, ja, die maar één recht hebben overgehouden, namelijk dat God ons laat liggen op de plaats waar we onszelf door onze zonden hebben gebracht: in de diepte van de verlorenheid.

Eén ding is zeker: zolang we aan onze verlorenheid door de wederbarende genade van de Heilige Geest niet zijn ontdekt, zal ons gebed nooit een gebed zijn waarvan de Heere zegt: 'zie, hij bidt'. Dan noemen we wel wat zaken op die we graag willen hebben of genieten, maar de rechte nood wordt niet gevoeld. Ook het besef dat God ons gebed alleen maar kan verhoren om de verdienste van Christus kennen we van nature niet.

De nood van de ziel

Daar waar Gods genade is verheerlijkt, leert een mens eerst recht bidden, de nood van de ziel voor God uitstorten. En wanneer de nood van de ziel weegt, hoeft men zo'n ziel niet aan te sporen om te bidden. Zo iemand vlucht naar de plaats waarvan Jezus tegen Zijn discipelen spreekt: de binnenkamer, een verborgen plaats om de nood voor God uit te storten.

Het gebed werd door onze ouden wel genoemd 'de thermometer van het geestelijke leven'. Daar bedoelde men mee te zeggen: hoe nauwer en inniger het leven met God is, hoe meer zo'n ziel in de binnenkamer is. Om God in alles nodig te hebben, niets zonder Hem te kunnen doen! Een teer leven waar de afhankelijkheid van God zo wordt beleefd. In de binnenkamer! Afgeschermd van alle invloeden van buitenaf.

De binnenkamer zoeken betekent ook: plaats en gelegenheid zoeken om de nood aan God voor te leggen. Dat kan zijn met betrekking tot het tijdelijke leven. Wat kan de nood soms hoog zijn in zorgen van overspannenheid en andere psychische omstandigheden. Of als zich een ingrijpende ziekte openbaart waarbij de dood in het gezicht wordt gekeken. Wat is het dan een voorrecht als we een binnenkamer hebben, om daarin te vluchten en onze nood aan God te klagen!

Of wanneer we gebukt gaan onder onze zielenood! Denk aan Hizkía. Hij kreeg de boodschap dat hij zou sterven. En dan een openstaande rekening te hebben bij God! De schuldbrief waaraan geprobeerd is te voldoen terwijl het met toepassing op mezelf

ingeleefd wordt: 'Hij kan dien prijs der ziele, dat rantsoen, aan God in tijd nog eeuwigheid voldoen'.

Dat dreef Hizkía de binnenkamer in. Dat betekende in zijn geval niet dat hij zich kon terugtrekken in de kelder of op de zolder van het paleis. Dat was hem vanwege zijn kwaal onmogelijk geworden. Maar hij keerde zich wel van alles en iedereen af en keert naar God toe. Daar werd zijn bed, terwijl hij alle omstanders de rug toekeerde, zijn binnenkamer! Zo mocht Hizkía in de afzondering zijn nood aan God voorleggen: 'O, HEERE! ik word onderdrukt, wees Gij mijn Borg'.

Dan is de dood voor ogen. De eeuwigheid wenkt. En dan voor eigen rekening te liggen en in te leven: HEERE Gij zijt rechtvaardig en elke Uwer oordelen is recht! Maar, wat een wonder als dan ervaren mag worden dat de Heere dat noodgeschrei hoort en verhoort! Dat Hij niet alleen lichamelijke genezing schenkt, maar ook geestelijke genezing op grond van Christus' borgtochtelijke arbeid. Dan zijn de ogenblikken in de binnenkamer onvergetelijk. En Godverheerlijkend.

Laten we onszelf de vraag eens stellen: heb ik een binnenkamer? Dat is meer dan een plaats waar ik naar gewoonte mijn gebed doe. Dan is de binnenkamer een plaats waar sprake is van 'tweerichtingsverkeer'.

Tweerichtingsverkeer

Laten we onszelf de vraag eens stellen: heb ik een binnenkamer? Dat is meer dan een plaats waar ik naar gewoonte mijn gebed doe. Dan is de binnenkamer een plaats waar sprake is van 'tweerichtingsverkeer'. Daar mag ik mijn nood voor God uitklagen en daar is het de Heere Die mij wil antwoorden op mijn vragen. Wonderlijke zielszalige gemeenschap! Het geeft magerheid aan de ziel als de binnenkamer leeg blijft. Of wanneer we slechts uit gewoonte in de binnenkamer gaan zonder een ingeleefde, opgebonden nood.

De Heere kent de Zijnen. Ook in hun bidde-loosheid.

Daarom ook bij de biddag de opdracht: ga in uw binnenkamer!

Het gebed in de hemel

In de heerlijke lofzang van Paulus op de onuitsprekelijk genade voor de goddelozen, staat één zaak in het midden: Het uitnemende werk van de Heere Jezus Christus.

ds. J.W. Verweij,
Zwijndrecht

Die ook voor ons bidt.

Romeinen 8:34c

Hij heeft in de weg van de verheerlijking van de deugden van de Vader voor goddelozen de volkomen verlossing verklaard in Jezus Christus. De Heilige Geest zorgt voor de volkomen toepassing. Hoor maar. 'Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar den Geest' (Rom. 8:1).

Is deze uitnemende Leidsman u geschonken tot uw zaligheid? Op grond van dat enige en volkomen offer van het Lam? Om u vrij te maken van zonde, schuld en straf en een recht op dat eeuwige leven te schenken? Dan mag u uit vrije goedheid en ontferming delen in het onderpand van uw zaligheid tot de glorie van Hem, Die dat alles verdiend heeft om het als de verhoogde Middelaar uit te delen, naar het welbehagen van de Vader, aan wie en wanneer Hij wil.

De Heilige Geest is de Geest der genade en der gebeden, Die in ons zucht met onuitsprekelijke zuchtingen. Die naar God voor de heiligen bidt! Hij kent maar één opdracht, dat is Hem te verheerlijken, in

Wie de Vader al Zijn welbehagen heeft. God verklaart ons door de genade van Zijn Zoon in onze vleselijke werken de oorlog. Maar daarom is die dierbare Geest aan het werk, om ons te leren dat ons vlees gekruisigd moet worden met al haar begeerlijkheden. Door die Geest wordt de doodsworsteling de dood, doorleefd in het sterven aan alles wat geen God en Christus is. Zo worden de zielsogen van die ter dood veroordeelden door de Geest op Hem gericht.

Onbeweeglijke grond

'Die ook voor ons bidt! Die onbeweeglijke grond ligt verklaard in Zijn werk en in het eeuwige voornemen van Zijn Vader. Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn? Al de beschuldigingen door hun doodsvijanden komen tot hen. In de aanvaarding van het rechtvaardige vonnis van de allerhoogste Rechter, wordt de ruimte in Hem verklaard, in Zijn volkomen arbeid, door Hem en voor hen.

'Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het Die rechtvaardig maakt. Wie is het die verdoemt?'

Daar hoort ook Zijn heerlijke voorbede bij, waarop de apostel hier wijst. 'Die ook voor ons bidt!' De overste van deze wereld laat niet na om Gods kinderen te belagen, maar Christus verliest in Zijn voorbede niet één van Zijn schapen uit het oog.

Hoor, de grote Hartenkenner geeft er Zelf getuigenis aan. 'En Die de harten doorzoekt, weet welke de mening des Geestes zij, dewijl Hij naar God voor de heiligen bidt' (Rom. 8:27). Hoe is dit mogelijk? Dat God door de Geest der genade en der gebeden in ons doet zuchten, om Hem onmisbaar te maken, Die ons alleen kan zalig maken van al onze zonden.

Wat is ons leven toch zonder en buiten Hem? De dood! Maar Hij wil en zal in diegenen, die zo arm zijn dat zij geen ware zucht uit en van zichzelf kunnen zuchten, zuchten door Zijn Geest, om Zijn voorbede noodzakelijk, dierbaar en beminnelijk te maken voor zulke goddelozen, die zonder Hem geen stap kunnen zetten, geen zucht kunnen zuchten, geen klacht kunnen klagen.

Het oog des geloofs

Hij bidt! Maar, bidt Hij voor mij? Dat mogen en moeten zij geloven, als Hij ze bracht aan het einde van hun vruchteloos kermen, als Hij Zich over hen ontfermde. Als het leven uit Hem en door Hem verklaard mag worden in onze doodsnacht. Daar ziet het oog des geloofs op Sions enige en eeuwige Voorbidder. Hij bidt als zij niet willen en kunnen bidden. Hij bidt als zij Hem in Zijn lijdens- en stervensweg tegenstaan. Hun gehele zaligheid en behoud hangt van Jezus' voorbede af. Daarom is Hij allen die in Hem geloven dierbaar!

Hij zal de rechtszaak van Zijn ellendigen voleindigen. Openbaar zullen zij op grond van Zijn volkomen schuldoffer en voorspraak straks mogen ingaan in des Konings paleis. Eeuwig thuis in het Vaderhuis! Hun bidden hier uit en door Hem zal straks eindigen. Dan zal Hij ze brengen tot de volkomen zaligheid. Er is dan geen gebed meer nodig. De eeuwige aanbidding van dat Drie-enige volzalige Wezen zal hun deel zijn. 'Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen' (Rom. 11:36).

Driemaal per dag

Is dat niet wat achterhaald? Op vaste tijdstippen bidden en danken? Een gebed na het opstaan, een gebed bij elke maaltijd, een gebed voor het slapen gaan...

ds. W.A. Zondag,
Woerden

Is het niet veel beter om alleen te bidden als je nood, echt (geestelijke) nood in je leven ervaart? Dat is toch het 'echte' bidden, roepen tot God? Zoals Hizkia bad: 'Wees Gij mijn borg'. En zoals de discipelen in grote nood tot de Zaligmaker riepen: 'Meester, Meester, wij vergaan'. Er zijn mensen die inderdaad zo denken. Weer anderen beweren dat je gewoon in stilte – zonder dat je echt je ogen sluit en je handen vouwt - je nood bij de Heere kan brengen. 'Bidden met de pet op', noemden ze dat vroeger.

Allemaal waar, maar is daarmee het bidden op vaste tijden overbodig geworden? Als we de vraag aan de profeet Daniël zouden stellen, dan zou hij zeer beslist antwoorden: 'Dat is zeer noodzakelijk'. Van hem was bekend dat hij ondanks zijn zeer drukke werkzaamheden in het 'rijk van Babel' drie keer per dag voor geopende vensters het aangezicht van de Heere zocht. Op die tijdstippen mochten er geen vergaderingen gepland worden en had hij geen tijd voor de dossiers. Dit was algemeen bekend, ook bij de bestuurders die Daniël uit de weg wilden ruimen. Ze wisten het: Daniël is zo consequent dat

hij zijn gewoonte om drie keer per dag voor geopende vensters te bidden niet zou nalaten. Zelfs de verschrikkingen van de leeuwenkuil zouden hem daarvan niet weerhouden.

Welnu, in dat 'vertrouwen' zijn ze niet beschaamd. We lezen in Daniël 6:11: 'Toen nu Daniël verstond dat dit schrift getekend was, ging hij in zijn huis (hij nu had in zijn opperzaal open vensters tegen Jeruzalem aan), en hij knielde drie tijden des daags op zijn knieën, en hij bad en deed belijdenis voor zijn God, ganselijk gelijk hij vóór dezen gedaan had'. Een standvastige man... Jazeker.

Misschien denkt u: 'O, natuurlijk, want Daniël kende het geheim van zalig worden! Nee, niet dáárom... Déze genade bewaart niet altijd voor de zonde, voor het verloochenen van de Heere. Wat dan wel? Het was de stille omgang met de Heere, mede tot uitdrukking komend in dagelijkse gebeden, driemaal daags.

Calvijn wijst ons erop hoe belangrijk de vaste gewoonten van Daniëls gebed zijn. Dat geldt van de plaats (voor geopende vensters naar Jeruzalem), van de gebeds-

houding (geknield) en van de frequentie waarmee hij bad (drie keer per dag). De plaats was voor Daniël een stimulans voor een vurig gebed. 'Dat uitzicht was voor hem een prikkel om zijn ziel nog meer in vuur en vlam te zetten'. De vensters waren niet primair geopend met het oog op de verhooring door de Heere, maar voor Daniël zelf. Calvijn: 'alsdan nu die heilige profeet, die maatregelen nam om aandachtig te (kunnen) bidden, dit middeltje nodig vond, dan mogen we wel nagaan of onze traagheid tegenwoordig niet wat meer prikkels nodig heeft'.

Hij merkt op dat we praktische middelen moeten gebruiken om 'onze traagheid aan te wakkeren'. Voorkomen moet worden dat onze geest zich weer snel van God afwendt (Catechismus van Genève, vr. en antw. 246). Daarvoor dient ook een vaste frequentie van het gebed: in elk geval 's morgens, 's middags en 's avonds. Hierover laat ik nog een keer 'onze man uit Genève' aan het woord: 'Ook dit is merkwaardig, omdat wij gemakkelijk vergeten te bidden, als ieder van ons niet bepaalde tijden vaststelt voor het gebed. (...) Het zou bijvoorbeeld van ons erg dom zijn om - als we 's morgens opstaan - de dag niet te beginnen met ons gebed tot God', wanneer we ter tafel gaan en gaan slapen.

Kijk, zegt Calvijn, door God worden we in dezen 'heus wel vrijgelaten (!), maar toch moet ieder zich van zijn zwakte bewust zijn en met het oog daarop voor zich (stimulerende) middelen aanwenden'. De Heere is ook een God van orde en regelmaat. Het gebed - het voornaamste stuk van de dankbaarheid (HC, vraag 116) - moet op vaste tijden worden 'ingenomen'. Als ons wordt voorgehouden: 'Bidt zonder ophouden' (1 Thess. 5:17), dan wordt ook déze regelmaat bedoeld. En dat geldt net zo goed voor het danken: 'Daarom danken wij ook God zonder ophouden' (1 Thess. 2:13). En uiteraard zo vaak als het hart naar de Heere mag uitgaan.

David wees zijn volk erop: 'Vertrouwt op Hem te allen tijde, o gij volk; stort ulieder hart uit voor Zijn aangezicht; God is ons een Toevlucht'. Te allen tijde...

Politieke flirt met christenen in verkiezingscampagne

ds. W. Silfhout,
Capelle aan den IJssel

In een verkiezingscampagne zullen politici alles uit de kast halen om zoveel mogelijk stemmen te krijgen. Dat is ook deze keer het geval.

Meerdere politici werpen zich op als beschermer van de christelijke cultuur in Nederland. Men denkt daarmee christelijke kiezers te trekken. Van verschillende kanten is op dat verschijnsel gereageerd. Vanuit een breed christelijk veld werd hier zelfs een manifest aan gewijd met als titel: "Inderdaad; lang leve onze christelijke cultuur!"

De aanleiding voor dit manifest was het optreden van Thierry Baudet in het televisieprogramma "De tafel van Tijs". Het manifest is opgesteld door Alain Verheij, die samen met de theologe Janneke Stegeman eerder stelde dat de christelijke traditie ook door christenen wordt gebruikt om de islam verdacht te maken. Volgens Verheij begon Baudet als seculiere politicus ineens over het belang van christelijke cultuur. Hij wijst erop dat je dat ook terugziet bij Zijlstra van de VVD. Vooral in de pogingen om Nederland af te grenzen van de islam, wordt de christelijke cultuur van ons land nogal eens te berde gebracht. Ook andere politici willen in interviews graag naar voren brengen dat ze op een of andere manier nog wel iets hebben met het christelijk geloof. Ook al wordt de Bijbel dan niet meer zo vaak gelezen en al staat de kerkgang op een laag pitje, toch zien sommigen het christelijk geloof nog wel als een inspiratiebron voor hun politieke functioneren. Of dergelijke uitlatingen altijd de bedoeling hebben om christelijke kiezers te trekken, is natuurlijk moeilijk te zeggen, maar het is wel tekenend dat dit vooral in campagnetijd gebeurt.

Bij de christelijke cultuur hoort ook het doen van Gods geboden. Niet alleen in het persoonlijke leven, maar ook in het maatschappelijke leven.

Christelijke cultuur

De vraag is echter of men wel beseft wat die christelijke cultuur inhoudt. In het manifest wordt daarop in een vijftal stellingen ingegaan. De kritische houding naar het christendom van de opsteller Verheij blijkt ook uit de vijf stellingen. Dat neemt niet weg dat het goed is dat uit christelijke hoek kritiek komt op het verschijnsel dat seculiere politici opeens de christelijke cultuur gaan omarmen om daarmee christelijke kiezers te trekken.

Als het echter gaat om de vraag wat de christelijke cultuur dan wel is, blijft het manifest erg aan de oppervlakte. Op de vraag waar het bij christelijke cultuur om draait, wordt als kernwoord "barmhartigheid" genoemd. 'Het is een oproep tot radicale

liefde en je vijand lief te hebben. Vanuit de zelfopofferende liefde van Jezus.' Daar is natuurlijk niets tegenin te brengen. Maar is de christelijke cultuur niet meer? Is de christelijke cultuur superieur aan andere culturen omdat ze spot en zelfkritiek verdraagt, om met de VVD-er Frits Bolkestein te spreken? Die hoedanigheden kent de islam immers niet.

Barmhartigheid

Bij de christelijke cultuur hoort ook het doen van Gods geboden. Niet alleen in het persoonlijke leven, maar ook in het maatschappelijke leven. Vanuit het besef dat de Heere het onderhouden van Zijn geboden wil zegenen voor onderdaan en samenleving, zou daar de nadruk op moeten liggen. Het beoefenen van barmhartigheid is een christelijke deugd van grote importantie, maar ook onder hen die de Bijbel niet erkennen als het onfeilbare Woord van God, komen we mensen tegen die barmhartigheid in de praktijk beoefenen. Zelfs zo dat christenen daar weleens een voorbeeld aan kunnen nemen. Dankzij de algemene genade van God zijn er onder christenen, maar ook daarbuiten, mensen met een meelevend hart voor anderen.

Politieke kracht

Terecht wijst het manifest erop dat het koninkrijk van God niet van hier is. Dat besef moet christenen aanzetten om het beloofde Koninkrijk reeds hier gestalte te geven. Daarbij moet altijd verbinding gezocht worden met de naaste. Men verbindt daaraan de conclusie dat christelijke cultuur onmogelijk kan worden gemobiliseerd als politieke kracht. Dit zal waar zijn als niet-christenen worden uitgesloten van de samenleving, maar is niet juist de christelijke cultuur het cement geweest waarmee onze samenleving eeuwenlang is bijeengehouden?

Het is inderdaad geen optie binnen de christelijke traditie om hele groepen uit te sluiten. Maar om van hen te vragen zich te gedragen naar de normen en waarden van ons land, hoewel die helaas in steeds mindere mate gekenmerkt worden door de christelijke traditie, is toch geen onbehoorlijke of onbelangrijke vraag?

Voor christelijke partijen is het blijvend van belang om de christelijke cultuur te benadrukken in het politieke en maatschappelijke gesprek. Maar dan wel vanuit de bewogenheid met de naaste en getoonzet door: 'Gerechtigheid verhoogt een volk, maar de zonde is een schandvlek der natiën' (Spr. 14:34).

In het huis van Uitlegger [3]

Wet en Evangelie

Na het onderwijs over de getrouwe dienaar wordt Christen bij de hand genomen en gebracht in het tweede vertrek.

ds. B.J. van Boven,
Wekerom

Het is een ruime kamer, die echter vol stof ligt. Uitlegger roept een man met een bezem. Hij begint zo hard te vegen, dat Christen het tot stikkens toe benauwd krijgt. Onmiddellijk laat Uitlegger een jong meisje wat water sprenkelen op de stoffige vloer en daarna kan de kamer zo gemakkelijk geveegd worden, dat het een lust is om te zien.

Christen krijgt hier ontdekkend onderwijs. Uitlegger verklaart hem dat die kamer het beeld is van ons hart. Het stof is een beeld van de erfzonde en onze gehele verdorvenheid. Ons hart is er vol van. Maar van nature heeft geen mens daar last van. Het is alsof Uitlegger vraagt: 'Christen, wilt u weten wat er gebeurde, toen u in stad Verderf werd stilgezet? Wel, toen is de wet (net als die man met die bezem) in uw leven gekomen. De heilige wet Gods deed u de zonden voelen en u ontdekte steeds meer zonden, totdat het u tot stikkens toe benauwd werd. Maar al werd er nog zo hard

geveegd, u kon niet één zonde vanuit uzelf eronder krijgen. Het werd eigenlijk alleen maar erger. Maar toen gebeurde er iets anders: de druppels van het Evangelie werden gesprenkeld in uw hart. Dat wil zeggen dat het dierbaar Evangelie kracht deed in uw ziel. De zonde werd gevangen genomen en uw hart werd een geschikte woning voor de Koning.'

Plaatsmaken voor Hem

Christen krijgt hier dus een terugblik. Zo had de Heere nu gewerkt in zijn hart, toen hij in stad Verderf tot zichzelf kwam. Wet en Evangelie zijn de middelen die de Heilige Geest gebruikt om het hart van een verloren zondaar ontvankelijk, geschikt, te maken voor de kennis van Christus. Zo komt er plaats voor Hem. We kunnen hier enkele zaken van leren:

- **Heilige orde:** Zo leert Bunyan ons duidelijk dat er een heilige orde is in de bevindelijke weg die de Heere met Zijn kinderen gaat. Eerst de wet en dan het Evangelie. In dit verband halen we een citaat aan van wijlen ds. L. Vroeginde-weij, waar hij in een dagboek uit 1949 het volgende schrijft bij een overdenking over Romeinen 3:20b ('Want door de wet is de kennis der zonde'): 'Wet en evangelie, in deze volgorde plegen we te spreken. Gods Geest komt eerst met de Wet. In onze dagen wordt dit echter een dwaling genoemd, want het nieuwste van het nieuwe is, dat wij onze zonden leren kennen uit het evangelie en bij het kruis van Christus. Als echter de leer, dat door de Wet de kennis der zonde is, als een dwaling moet worden beschouwd, dan is het toch een Schriftuurlijke dwaling, hetwelk is uitgesloten. Het Woord van God is hierin duidelijk genoeg en ook spreekt de ervaring van Gods kinderen geen andere taal'. We kunnen van dit korte citaat in 2017 nog heel veel leren.
- **Heilige Wet:** De Heere gebruikt Zijn heilige Wet om zondaren te overtuigen van hun zonden. Doorgaans begint de Heere

Preken

Wat is preken eigenlijk? Ieder kerkmens heeft daar wel zijn eigen gedachten over. In het woordenboek vind je de omschrijving: Gods Woord in het openbaar verkondigen. Maar daarna heeft men het over: 'voor stoelen en banken preken, voor dovemans oren preken, een preektoon, doe niet zo prekerig'. De ontwikkeling van het woord 'preken' is dus niet eens zo positief. Breed maatschappelijk is de gevoelswaarde inmiddels: iemand die preekt, hangt de zedenmeester uit, weet het beter. Nou, dat weten we dan.

Maar principieel is die eerste omschrijving best ter zake: Gods Woord in het openbaar verkondigen. Dus: wie spreekt er ten diepste? Ja inderdaad, door alle gebreken van 'dat mensje uit het stof' heen is God aan het woord, heeft Hij het Woord. Daarom zegt ons bevestigingsformulier het ook zo kernachtig: 'Gedenkt dat God zelf u door hem aanspreekt en bidt. Neemt dan het woord aan, dat hij u volgens de Heilige Schrift zal verkondigen, niet als der mensen woord, maar - gelijk het waarlijk is - als Gods Woord'. Dus naar de *inhoud* is de Woordbediening niet ter beoordeling van wie dan ook. Het 'alzo zegt de Heere HEERE...' wordt slechts vertolkt. En hoe dichter we dus bij dit geopenbaarde Woord blijven, des te meer gezag heeft de preek. De vraag is daarom uiteindelijk slechts: is het naar de Schrift? En niet: is het naar mijn zin? Vandaar dat een preek voorwerpelij- onderwerpelij moet zijn. Voorwerpelij, dat wil zeggen: wat staat er? Dat is het uitgangspunt, het woordelijk geïnspireerde Woord Gods. Dat staat voorop. Het woord van het blad voor me. Dan blijkt dus ons respect voor wat de Geest inspireerde. Maar dit Woord is vervolgens het Woord voor het hart. Dat noemen we 'onderwerpelij': hoe wordt dit uitgewerkt en doorleefd? Dat heeft alles te maken met het werk van God drie-enig. Het werk van de Vader in Zijn welbehagen, van de Zoon in Zijn borgtocht en van de Heilige Geest in Zijn toepassing, levendmaking en oefening. De preek moet dus trouw zijn aan de Schrift, schriftuurlijk dus. En vervolgens - onlosmakelijk daaraan verbonden - trinitarisch bevindelijk. Dat is de werking van de Vader, de Zoon en de Geest in het hart. Wanneer dit werk van God drie-enig niet doorklinkt, dan randen we het wezen van God aan. Dat geldt dus zeker ook de toepassende werking van Immanuëls Geest.

Wanneer we allen - prediker en hoorder - dit goed tot ons laten doordringen, dan zal dit zeker leiden tot het gebed voor elkaar, in verkondigen en horen. Wat een verantwoordelijkheid om te moeten preken en het niet te kunnen. Maar ook om onder dit Woord der verzoening te verkeren. Preken is niet zo eenvoudig als vaak gedacht wordt.

v. A.

dan met de ontdekking aan onze dadelijke zonden, waar we op dat moment in leven. Dan laat de Heilige Geest ons zien wat de zondige vruchten aan onze levensboom zijn. Deze worden hartelijk beweend, beleden en bestreden. Maar de heilige Wet is ook nodig tot ontdekking aan onze erfzonde en onze gehele verdorvenheid. Dan laat de Heilige Geest zien wat de verdorven wortel van onze levensboom is. Zo leerde David: 'Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen'. Kennen wij 'de bezem van de Wet' ook in ons leven?

Doorgaans begint de Heere dan met de ontdekking aan onze dadelijke zonden, waar we op dat moment in leven. Dan laat de Heilige Geest ons zien wat de zondige vruchten aan onze levensboom zijn. Deze worden hartelijk beweend, beleden en bestreden.

- **Heilig Evangelie:** Wat een wonder voor een benauwde ziel, als de 'eerste druppels' van het heilig Evangelie gesprenkeld worden in het hart. Door de ontsluiting uit dat dierbaar Evangelie krijgt een ziel hoop dat het voor mij nog kan. Dát was het lichtpuntje dat Christen zag toen Evangelist hem wees op het Poortje. Maar nog groter als Christus geopenbaard wordt, als de Weg, de Waarheid en het Leven, aan een ziel die onder de eisen van Gods recht hartelijk leert buigen. Zo wordt Christus al meer gepast, dierbaar en noodzakelijk en Gods kinderen al kleiner en armer in zichzelf. Kennen wij 'de druppels van het Evangelie' ook in ons leven?

(wordt vervolgd)

Westminster Confessie 21

V. De onderdelen van de gewone manier waarop God gediend en aanbeden wordt, zijn deze: het eerbiedig lezen van de Schriften¹, de zuivere prediking² en het zorgvuldig, gehoorzaam, verstandig, gelovig en eerbiedig luisteren naar het Woord.³ Hierbij hoort ook het zingen van psalmen met dank in het hart⁴, de gepaste bediening en het waardig ontvangen van de sacramenten die door Christus zijn ingesteld.⁵ Daarnaast zijn ook een godsdienstige eed⁶ en een gelofte⁷, het ceremoniële vasten⁸ en de dankdiensten bij bijzondere gelegenheden⁹ onderdelen van de dienst van God, die op een heilige en godvrezende wijze uitgevoerd moeten worden op de daarvoor gepaste tijden en gelegenheden.¹⁰

1. Hand. 15:21; Openb. 1:3• 2. 2 Tim. 4:2• 3. Jes. 66:2; Matth. 13:19; Hand. 10:33; Hebr. 4:2; Jak. 1:22• 4. Ef. 5:19; Kol. 3:16; Jak. 5:13• 5. Matth. 28:19a; Hand. 2:42; 1 Kor. 11:23-28• 6. Deut. 6:13; Neh. 10:29• 7. Ps. 116:14; Pred. 5:3-4; Jes. 19:21• 8. Est. 4:16; Joël 2:12; Matth. 9:15; 1 Kor. 7:5• 9. Est. 9:22; Ps. 107• 10. Hebr. 12:28.

DE GROTE CATECHISMUS VAN WESTMINSTER

Overgenomen uit 'Gewogen Woorden', Thera Tanis-Baars/prof.dr. A. Baars, de Banier Uitgeverij

Ds. Laurus Boone: 'singulier in alles' [1]

Schuld en schaamte

Het was op 22 maart 1929, dat ds. L. Boone en Piaternella Rozendaal hun 50-jarige echtvereniging herdachten. In die maand vloeiden drie viermomenten samen: 50 jaar getrouwd, 40 jaar dominee en 25 jaar Fliplander.

ds. J. Schipper,
Leerdam

Zelfs het "Algemeen Handelsblad" berichtte over de jubilea van de predikant van St. Philipsland: 'Ds. Boone – in Zeeland in de wandeling gemeoedelijk Lauw Boone genoemd – neemt in het kerkelijk leven van ons vaderland een merkwaardige plaats in. Hij is dan ook singulier in alles, zoowel naar het uiterlijk als wat betreft zijn geestelijke qualiteiten.'

Verantwoording

Het bovenstaande is te lezen in het onlangs verschenen boekwerk "Herder in de noodkerk" met als ondertitel "Leven en werk van ds. L. Boone en de feiten van '1907'", samengesteld door J.M. Vermeulen. Het is niet de eerste keer dat Vermeulen een biografie schrijft van een predikant uit de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland. Op de laatste bladzijde van dit boek staan alle titels vermeld van de boeken die Vermeulen (zelf lid van de Oud Gereformeerde Gemeenten) samengesteld heeft, waaronder 15 levensgeschiedenissen.

Als leidraad voor de levensgeschiedenis van ds. Boone heeft Vermeulen Boones autobiografie gebruikt. Regelmatig citeert hij hieruit. Overigens heeft ds. Boone niet geheel zijn leven beschreven. In zijn Verantwoording staat: 'Ik ben begonnen te schrijven in 't jaar 1881 en geëindigd in 't jaar 1911'.

Zoals bekend is 1907 voor de kerkgeschiedenis van de Gereformeerde Gemeenten een belangrijk jaar. Toen werden namelijk de meeste Kruisgemeenten en Ledeboeriaanse gemeenten samengevoegd tot het verband der Gereformeerde Gemeenten. Dat geschiedde onder de stuwende leiding van ds. G.H. Kersten. Kennelijk heeft de

Heere het werk van de toen nog jonge Kersten willen zegenen. Wij mensen – en dat geldt zeker voor kerkmensen – kunnen gemakkelijker scheuren dan samengaan. Maar in 1907 kwam dan toch een gewenste Vereniging tot stand.

Toch ging niet iedereen mee. Het was ds. L. Boone die op het allerlaatste moment afhaakte, daar hij bij het oude wenste te blijven: de psalmberijming van Datheen en het oude ambtsgewaad met kuitbroek en steek en bef. En zo zijn de Oud Gereformeerde Gemeenten ontstaan.

De schrijver dacht aanvankelijk niet veel meer te kunnen vertellen over het jaar 1907 dan hiervoor genoteerd staat. Echter, door intensief bronnenonderzoek kwam hij erachter dat het bestaande beeld om correctie vroeg. Vandaar dat in deze hier en daar erg beeldrijk beschreven biografie ook enkele zeer zakelijk geschreven hoofdstukken voorkomen, die ingaan op

wat er naar de mening van Vermeulen werkelijk gebeurd is rond de Vereniging van 1907 ten aanzien van het optreden en het afhaken van ds. Boone.

Geworteld in Zeeland

In 1860 zag Laurus Boone het levenslicht. Zijn ouders waren de smid Marinus Boone en Geertruid Maas. Ze kerkten bij de afgescheidenen in Wolphaartsdijk, waar de kleine gemeente in de loop van 1864 ds. H.H. Middel als predikant kreeg, wiens eenvoudig verhaal van "Gods menigvuldige reddingen" onder ons nog steeds bekendheid geniet. Het huwelijk van Marinus en Geertruid werd gezegend met veertien kinderen, van wie er zeven jong stierven. Laurus was de vierde. Hij kwam in Oud-Sabbinge ter wereld. Laurus kon als jongen bij de smidse rondhangen en zich amuseren bij de travalje, de houten constructie vóór de smidse, waar oudjes herinneringen ophaalden.

In 1870 verhuisde vader Boone naar 's-Gravenpolder, waar hij als veearts aan de slag ging. Ze gingen toen kerken bij de Ledeboeriaanse dominee Daniël Bakker, die in 1865 predikant was geworden. Het schoolonderwijs dat Laurus volgde, was miniem. Toen hij oud genoeg was, ging hij aan de slag als huurkoetsier. In 1875 ging het gezin weer terug naar Wolphaartsdijk, waar Laurus een baantje vond als smid. Als zodanig werd hij door zijn vader in 1877 verhuurd aan een smid te Biezeling. Zo geraakte hij los van zijn ouders en hij vond dat prima: 'Nu ben ik eigen baas en doe mijn eigen zin'.

Bij zijn verhuizing liet hij zich inschrijven als Nederlands Hervormd en niet als Christelijk Afgescheiden; de kerk interesseerde hem weinig. Wel kreeg hij oog voor het arbeidersweesje Piaternella (Pietje) Rozendaal, geboren te Schore, met wie hij in 1879 in het huwelijk trad.

Bekering

In de winter van 1881 kwam de Heere de jonge Boone te overtuigen van zonde, van gerechtigheid en van oordeel. Hij kreeg werkzaamheden met de woorden uit een hoofdstuk (Mattheüs 7) dat zijn vrouw aan tafel las. Wat een smart over zijn onverschillige leven tot dan toe! De nood klom hoog op. Lange tijd verkeerde hij in de benauwdheid, totdat op een eenzame zandweg de Heere Zich tot hem overboog en de liefde Gods in zijn hart afdaalde: 'Ik heb verzoening voor hem gevonden'. Toen riep hij uit: 'Heere, ik geloof, kom mijn ongelooft te hulp!'

(wordt vervolgd)

Geestelijke muziek: Soli Deo Gloria [3]

Verantwoorde muziek kiezen

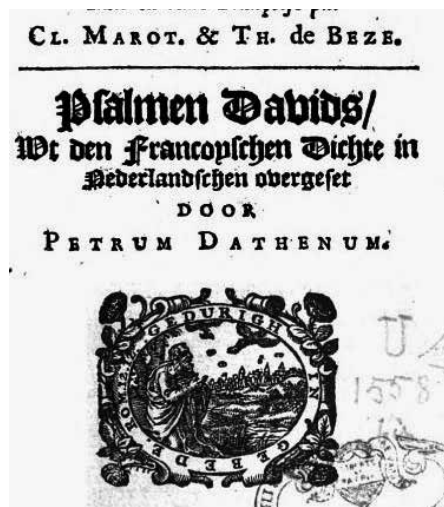
In de vorige aflevering kwamen Calvin en Luther naar voren als bevorderaars van goede geestelijke muziek. Kijken we naar de klassieke muziek die door onze gezindte (her)ontdekt wordt, dan is dat nogal eens muziek uit de Lutherse of andere tradities, eerder dan de calvinistische. Hoe moeten we dat waarderen?

E.J. Brouwer,
Gouda

Wie kijkt naar verschillende muzikale vormen, zal gemakkelijk de weg kwijt raken. Het beste criterium dat we voor geestelijke muziek kunnen hanteren is de tekst ervan.

Schriftuurlijk-bevindelijke teksten

In het bijzonder bij Bach treffen we een rijkdom aan schriftuurlijk-bevindelijke teksten aan. Zijn cantates gaan over het hart van het christelijke leven: de worsteling om de zekerheid van het heil, de vereniging met Christus, de geestelijke strijd, het uitzien naar het eeuwige leven, de voorbereiding op de dood. Enkele voorbeelden: 'Ik lig in de strijd en ik worstel; help mij, o Heere Christus, uw zwakke kind! Uw genade alleen kleef ik aan. U alleen kunt mij sterken. Als de aanvechting komt, o Heere, weerhoudt haar dan opdat zij mij niet omver werpe. U alleen kunt haar afmeten, zodat zij mij niet in gevaar brengt' (cantate 177: "Ich ruf zu dir, Herr Jesu Christ"). 'Gods tijd is de allerbeste tijd. In Hem leven wij en zijn wij, zolang Hij wil. In Hem sterven wij te rechter tijd, wanneer Hij wil. Och Heere, leer ons te bedenken dat wij sterven moeten, opdat wij wijs worden. Bereid uw huis, want gij zult sterven en niet blijven leven!' (cantate 106: "Gottes Zeit ist die allerbeste Zeit"). Ook bij andere componisten uit dezelfde tijd komen we zulke teksten tegen. Denk aan Heinrich Schütz of Dietrich Buxtehude.

de. Er is werkelijk een schat aan geestelijke muziek, waarbij diepe woorden op indrukwekkende wijze verklankt worden. De tekst van de muziek is wat dit betreft belangrijker dan de naam van de componist. Zo schreef Bach, naast vele Bijbelse muziek, ook enkele wereldlijke cantates, bijvoorbeeld de Kaffeeantate en de Bauercantate. Ook componisten als Händel en Purcell schreven, naast indrukwekkende geestelijke muziek, muziek op wereldlijke teksten. Uiteindelijk gaat het erom of de tekst Bijbels verantwoord is.

Katholieke traditie

Een punt van zorg is dat in onze gezindte in toenemende mate protestants-christelijke musici óók bepaalde muziek uit de rooms-katholieke traditie uitvoeren.

Daarnaast wordt door publiek uit onze kerken naar deze muziek geluisterd. Het gevaar bij deze muziek kan zijn dat, omdat het harmonieus en gewijd klinkt, door een gemiddelde luisteraar als goede muziek ervaren wordt. Terwijl bij nader inzien blijkt dat de tekst niet Bijbels is. Een voorbeeld is het Requiem, de katholieke dodenmis. Vele componisten hebben deze tekst op muziek gezet. Denk aan Mozart. Een deel van de tekst is een smeekbede of God ons verlossen wil van onze zondes Schuld. Maar we komen ook het vagevuur en het bidden tot de doden tegen: 'Heer Jezus Christus, verlos de zielen van alle overleden gelovigen van de straffen der hel en uit de diepe poel. Wij dragen U, o Heer, offers en lofgebeden op. Neem ze aan voor die zielen die wij heden gedenken. Doe hen, o Heer, overgaan van de dood naar het leven'.

Een ander voorbeeld is het Stabat Mater, een middeleeuws gedicht over de smart van Maria bij het kruis van haar Zoon. De tekst inspireerde veel componisten, waaronder Vivaldi en Haydn. Deels is het een indringende verwoording van Maria's smart. Maar toch kan zij in haar geheel de toets van Gods Woord niet doorstaan. Zeker niet waar tot Maria gebeden wordt: 'Heilige Moeder, grif de wonden van de Gekruisigde diep in mijn hart, van uw gewonde Zoon Die Zich verwaardigde zo voor mij te lijden... Door u, o maagd, moge ik verdedigd worden op de dag des oordeels'. Een geval apart vormen de missen uit de Lutherse traditie. Het gaat hier, wellicht verwarrend, niet om de 'paapse mis', maar om teksten die gezongen werden in Avondmaalsdiensten. Onder meer Bach heeft die meermalen op muziek gezet. Het zijn Bijbels verantwoorde teksten, waaronder de belijdenis van Nicéa.

Keuzes maken

Zowel bij luisteren naar als uitvoeren van geestelijke klassieke muziek is de tekst van doorslaggevend belang. Deze dient Bijbels verantwoord te zijn. Door componisten als Bach is ons een rijkdom aan goede muziek nagelaten. De tekst daarvan sluit nauw aan bij ons schriftuurlijk-bevindelijke gedachtegoed en kan dienen om te vertolken wat er in het hart leeft. We doen er goed aan om in de wereld van geestelijke klassieke muziek keuzes te maken, zowel als het gaat om luisteren als om uitvoeren, en niet slaafs na te volgen wat anderen misschien wél verantwoord vinden.

(wordt vervolgd)

De predikbeurten van Huntington [4]

‘De Ariaan schijnt mij erger toe dan Judas’

Was Huntington een halve Arminiaan, zoals men zo graag op de straten van Askelon riep? De waarheid is dat hij zijn hele ambtelijke leven druk was met het ontmaskeren van het Arminiaans geraamte, de anti-nomiaanse geest en de ariaanse duivel.

J. van 't Hul,
Lieren

Arminianen waren voor Huntington mensen ‘die de waarheid in ongerechtigheid ten onder houden’. Toen zijn ziel zich eens verblijdde ‘in de hemelse gemeenschap met Christus’, schreef hij: ‘Ach, dat het de Heere mocht behagen de Arminianen op deze heilige grond te leiden. Dan zouden wij niet meer horen van hun vrije wil, eigengerechtigheid, zonde-loze volmaaktheid en eindelijke afval van de alles overwinnende en algenoegzame genade Gods. Maar ach, de wind der dwaling heeft hen in zijn vleugelen besloten, en wanneer zij zullen vrijgelaten worden, weet ik niet!’

Voorals de Londense methodist John Wesley had het in dit opzicht bij hem verbruid. Diens prediking over ‘progressieve heiligmaking’, alsof de zondaar steeds volmaakter en geschikter zou worden, was hem een doorn in het oog. Huntingtons strijd tegen het Arminianisme is terug te vinden in zijn boek “Het Armini-

aans geraamte”, waarin ‘de Arminiaan ontzenuwd en ontleed’ wordt. Hij leidt dat in als volgt: ‘Geleerdheid of welsprekendheid weet gij, dat ik niet bezit, maar wat ik heb, geef ik u. Ik bied u hier het Arminiaanse Geraamte aan, met een bericht van de ontleding van Arminius, hetwelk ik hoop dat God zal goedkeuren en u tot zegen stellen. Ik ben goed bekend met al het vergiftigd wapentuig, hetwelk de boosheid zal gebruiken; ik heb nedergezeten en de kosten overrekend, eer ik begon te bouwen; en heb bevonden dat de uitkomst slecht is en wat bij de mensen hooggeschat wordt, een gruwel voor Gods aangezicht is’.

Strijd met de Arianen

Strijd voerde Huntington ook voortdurend met de Arianen, die de Drie-eenheid ontkenden en loochenden dat Jezus de Zoon van God is. Dat soort mensen waren, schrijft hij, ‘nog heel wat erger dan de aanbidders van Baäl, want die zeiden op het voorstel van de profeet: ‘Gij hebt recht

gesproken’, maar déze blijven roepen: ‘O, Baäl, antwoordt ons!’

Huntington vroeg zich af: Waarom zou hij altijd allerlei Schriftplaatsen moeten aanhalen om te bewijzen dat Jezus de Zoon van God is? ‘Is het niet vreemd dat iedere volmaaktheid Gods aan Christus zou worden toegeschreven, en Hij dan niets anders zou zijn dan een gewoon mens, zoals de onzinnige Arianen beweren! Maar waarom zou ik nog meer Schriftuurplaatsen tegen de Arianen aanhalen, daar zij zelfs door het getuigenis der duivelen worden beschaamd gemaakt!’

De duivel belijdt Christus zelfs in het openbaar, zei Huntington, maar de ongelovige Ariaan spot ermee. ‘Als de leer der Arianen aan de duivelen werd toegekend, zou dat zelfs voor hen een schandaal zijn; want zij beleden Christus, en zij aanbaden Hem, en verzochten Hem, dat zij niet naar de hel gezonden zouden worden.’

Kortom, zegt Huntington, ‘de Ariaan schijnt mij toe erger met Christus te handelen dan Judas; want Judas verried voor geld alleen Zijn onschuldig bloed, en verhing daarna zichzelf. (...) Maar de Ariaan stelt al zijn goddeloosheid tegen Christus te werk, zowel tegen Zijn macht als tegen Zijn Godheid, hetwelk Zijn verdienste van al haar Goddelijke waardigheid berooft.’

Nog meer tegenstanders

Hoe meer Huntington ‘warmte en verruiming’ kreeg in de prediking, hoe meer tegenstanders hij had. Soms leek het van kwaad tot erger te gaan: ‘Wij worden dikwijls door de goddelozen bedreigd, maar de Heere liet het niet toe, dat één van hen allen ons ooit enig kwaad deed’. Sommigen wilden Huntington nooit meer horen, aanvechters van buitenaf deerden hem echter weinig. Maar als zijn Heere hem voor een ogenblik verliet, voelde hij zich ‘als Simson toen hem door de Filistijnen het haar was afgesneden’. ‘Ik was van al mijn troost en vrede beroofd; mijn Heere was weggegaan en alles was weg. (...) O, hoe vreselijk is het als de Heere van ons gaat, als Hij ons eerst verwaardigd heeft met een zoete toegang tot gemeenzaamheid met Hem. Het is als een tweede dood’. Toen zijn Zaligmaker zijn hart weer binnentrad, zijn ziel verlevendigde en alle binnenpraters veldvluchtig moesten wijken, zei Huntington: ‘Dit, wist ik, was van God, want ik had er tot niemand over gesproken. De satan vlood onmiddellijk, mijn ziel ont-kwam, en ik was weer op de berg der verheerlijking, waar ik vroeger was geweest.’ (wordt vervolgd)

Huntington preekte vaak in zijn geboorteplaats Cranbrook, in de Providence Chapel.

Hoe gaan wij om met moslims? [3]

Bestuurlijk en burgerlijk

ds. C. Sonneveld,
Krabbendijke

Als er over de islam en moslims wordt
gediscussieerd, treedt er onder christenen dikwijls
een tweedeling op.

Aan de ene kant zijn er die de deur wagenwijd willen openzetten voor vreemdelingen. Zij willen liever niet spreken van een 'bedreiging' maar van 'uitdagingen' en 'kansen'. Aan de andere kant staan zij die waarschuwen voor het gevaar van islamisering en overheersing, van verzwakking van het christendom en uitholling van de democratie. Terwijl eerstgenoemden vaak naïef worden genoemd, worden laatstgenoemden nogal eens weggezet als harteloos. Vanwaar toch die scherpe tegenstelling?

Een nuttig onderscheid

Voor een deel komt dit doordat men onvoldoende onderscheid maakt tussen kerk en politiek, tussen persoonlijke roeping en bestuurlijke opdracht. In "De Wachter Sions" (kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland) heeft dhr. G.C. van Leeuwen dit op een heldere wijze naar voren gebracht. Overheid en burgers zijn wel nauw op elkaar betrokken, maar zij hebben een eigen verantwoordelijkheid. Kerk en politiek dienen allebei te buigen onder het gezag van Gods Woord, maar ze moeten niet op elkaars stoel gaan zitten. Dat betekent in de praktijk dat politici (ook christenpolitici) vanuit het belang van onze nationale veiligheid er wellicht voor kiezen de instroom van asielzoekers in te dammen. Het betekent tegelijk dat christenen vreemdelingen niet mogen haten, maar dat zij medemensen die hier door Gods voorzienigheid gekomen zijn op een bewogen en verstandige wijze zullen bijstaan. En het betekent ten slotte dat degene die bezwaren heeft tegen het beleid van de regering, bij de verkiezingen zijn stem kan laten horen.

De taak van de kerk is primair het winnen van mensen voor Koning Jezus.

Politieke verantwoordelijkheid

Het is duidelijk dat de SGP zich grondig bezint op de vragen die hier opdoemen. Naïef kunnen de SGP-politici in ieder geval niet genoemd worden. Dat mag onder meer blijken uit de kop van het artikel dat mr. C.G. van der Staaij, samen met mr. D.J.H. van Dijk, schreef in het RD van 13 november 2014 ('Wees alert op duistere kant islam'). Van Dijk wil zich overigens niet bezighouden met de vraag of de islam *wezenlijk* gewelddadig is. Elders schrijft hij: 'Politiek gezien kunnen we ons het best aan de feiten houden. Die zijn al ernstig genoeg. In de naam van de islam wordt veel bloed vergoten. Juist degenen die willen afsteken naar de zuivere bronnen van de islam komen op hun zoektocht vele handvatten tegen die een legitimatie bieden

voor verdrukking van andersdenkenden'. Leerzaam is ook wat drs. E.J. Brouwer schrijft in zijn boekje "De islam in huis - Een politieke positiebepaling". Enkele citaten: 'De islam is een godsdienst met een aantal constante kenmerken (...). De islam is echter ook een dynamische godsdienst, die zich aanpast aan mensen, omstandigheden en tijden. (...) Ook in politiek opzicht kan de islam zich aanpassen. (...) In de Nederlandse situatie zijn ruwweg twee ontwikkelingen te zien. De ene trend is die van matiging van de islam. (...) De andere trend is die van een toenemende afkeer van de Nederlandse samenleving, die soms uitloopt op totale radicalisering. (...) Zorgwekkend is dat ook autochtone jongeren zich bij de radicale islam aansluiten of een zeer orthodoxe variant van de islam gaan aanhangen'.

Bijbels genormeerd

Enkele jaren later schrijft Brouwer: 'Het Bijbelse uitgangspunt dat de SGP kiest, en dat ik van harte deel, is de roeping van de overheid om als dienares van God het land te regeren. Langs legale weg moeten gezagsdragers zich ervoor inzetten Bijbelse waarden en normen te vertalen in wetten en beleid. Dat wil niet zeggen dat de overheid mensen kan dwingen christen te worden. Maar het houdt wel in dat de overheid grenzen stelt aan de publieke uitingen van andere religies. Zeker, het is een hooggegrepen ideaal, maar het gaat wel terug op de Bijbel en de calvinistische reformatie. Dit ideaal is leidinggevend voor Bijbelgetrouwe politici. (...) Gemakkelijk is deze positie ondertussen niet. Immers, zolang het ideaal ver verwijderd blijft en een geestelijk reveil uitblijft, zijn christenen toch geroepen vreedzaam samen te leven met moslims en dient een ordelijk burgerlijk leven nagestreefd te worden. Het kan nodig zijn uit louter pragmatische overwegingen maatregelen te steunen die bevorderen dat de islam in Nederland zijn scherpe kantjes verliest en die radicalisering tegengaan. De kunst is om soms dat pragmatisme te betrachten zonder vaag te worden over je eigen standpunten of je eigen waarden en normen te relativieren'.

Kerk en politiek hebben een duidelijk verschillende taak, zo benadrukt Brouwer. De politiek is gericht op een vreedzaam en ordelijk leven. De taak van de kerk is primair het winnen van mensen voor Koning Jezus. Laten we dit onderscheid goed in het oog houden!

(wordt vervolgd)

Ademhalen

A. Janse-Pieterman, 's-Gravenpolder

Jelle en een paar vrienden rennen op het schoolplein zo hard ze kunnen. Ze doen tikkertje. Terwijl ze nog midden in hun spel zitten gaat de schoolbel. Zowat buiten adem komt Jelle de klas binnen. Jelle heeft astma en is daardoor weleens wat kortademig. Hij moet gewoon nog even bijkomen als hij op z'n stoel zit.

Wat gaat het vaak onbewust. Ademhalen. Maar eigenlijk is het een groot wonder dat de Heere ervoor zorgt dat je vierentwintig uur per dag door je longen precies genoeg zuurstof krijgt om in leven te blijven. Besef je dat weleens? Dat je niet zou kunnen leven zonder adem te halen.

Iemand zei eens: Zo moet het eigenlijk met bidden ook zijn. Iets waar je niet zonder kunt. De Heere Jezus Zelf is jou hierin tot voorbeeld geweest. Hoe vaak lezen we van Hem dat Hij, in alle stilte, tot Zijn Vader bad.

Het is bijna biddag. Een doordeweekse dag waarin we bijzonder stilstaan bij het gebed. Maar wat is bidden eigenlijk? Bidden is spreken met de Heere Zelf. In gedachten mag je als het ware naar de Heere toegaan en Hem heel eerbiedig alles vertellen wat je bezighoudt. Vragen of Hij voor je wil zorgen, of Hij je wil bewaren op straat, op school, voor ernstige ziekten, maar ook voor zonden. Je mag de Heere danken voor alles wat Hij je iedere dag weer geeft.

Wat zijn er veel dingen om voor te bidden. Veel te veel om op te noemen. Toch wil

ik je nog wijzen op één gebed. Het gebed van de tollenaar die werkelijk bidden geleerd had. 'O God, zijt mij zondaar genadig!' (Luk 18:13). Dat is het allerbelangrijkste gebed wat je kunt bidden! Het gebed voor de redding van jouw ziel, voordat het voor eeuwig te laat is! Want wie weet hoelang jij nog mag ademhalen?

*een trouwe
dienstknecht van God*

vervolgverhaal

9

MAARTEN LUTHER

H. van Dam

Daar ligt Maarten met zijn armen uitgestrekt op de stenen vloer. Hij heeft een lang kloosterkleed aan. De prior staat voor hem en bidt: 'Zegen, Heer, Uw knecht'. Een koor van monniken begint te zingen: 'Hoor, Heere, hoor ons hartelijk smeekgebed en geef genadig Uw zegen aan deze Uw dienaar'. Zo wordt hij in het klooster opgenomen.

Als het eerste proefjaar voorbij is, breekt er een belangrijke dag aan: Maarten legt de kloostergelofte af. Daarmee belooft

hij zijn leven lang als monnik te zullen leven. Hij krijgt die dag ook een geschenk, waarmee hij erg blij is. Het is een Bijbel, in een rode leren band.

Maarten heeft het moeilijk. Nee, hij vindt het helemaal niet erg om hard te werken. Hij houdt zich stipt aan de regels. Gehoorzaam doet hij alles wat hem gezegd wordt. Hij wil nog wel veel meer doen. Misschien dat God, Die zo heilig en rechtvaardig is, zijn zonden dan wil vergeven. Maar de onrust en de angst worden alleen maar erger. Want hij heeft vaak zondige gedachten. En God weet alles! Hij kan zijn zonden niet de baas worden. Maar hij probeert het wel. Hij slaapt erg

weinig. Hij bidt en vast veel. Soms eet hij in drie dagen geen kruimel brood. In de winter lijdt hij erge kou, maar hij wil geen vuur hebben om zich te warmen. 's Nachts legt hij de dekens van zich af, ook al bevriest hij bijna. Om wakker te blijven slaat hij zichzelf op zijn blote rug met een karwats.

De andere monniken hebben respect voor hem. Niemand leeft zo heilig als Maarten, vinden zij. Zou het allemaal helpen? Zou God misschien medelijden met hem krijgen?

Later heeft Luther gezegd: 'Als er een monnik door al die dingen in de hemel zou komen, dan zou ik er binnengegaan zijn...'

Boekennieuws

"Om wijs te worden tot zaligheid", David Dickson; uitg. De Banier, Apeldoorn; 214 blz.; € 17,95.

Om wijs te worden tot zaligheid

Ds. W. Pieters heeft er voor gezorgd dat er een verklaring van de eerste 25 psalmen door een oude Schotse predikant in het Nederlands beschikbaar is gekomen. Hij heeft deze psalmverklaring in de loop der jaren vertaald en via honderden e-mails aan geïnteresseerden verzonden.

David Dickson was een bekende Schotse predikant die leefde van 1583 tot 1662. Hij maakte een tijd van vervolging mee en daarna nog de verdrukking in Schotland onder Karel II. Het was een turbulente en zware tijd, maar het was tegelijkertijd de bloeitijd van een rijk geestelijk leven in Schotland.

Dit merken we aan deze psalmverklaring. Men moet geen diep doorwrochte taalstudie verwachten, maar wel een verklaring vol geestelijke lessen voor het bevindelijke leven. Dickson houdt zich zorgvuldig aan de Bijbeltekst en komt tot diepe en warme toepassing. De Wet wordt in alle scherpte op het hart gebracht, maar daarna ook het Evangelie in al zijn vrijheid en warmte. In deze psalmverklaring wordt Christus in al Zijn lieflijkheid verkondigd. Deze verklaring van 25 psalmen draagt ook het karakter van zijn tijd. De zon draait volgens Dickson rond de aarde en we lezen zelfs nog een veroordeling van het begeleiden van het psalmzingen door instrumenten. Maar tegelijk ontmoeten we de Schotse verwachting van een massale bekering van de Joden. Dickson geloofde dat de Joden dan christenen zullen worden. 'Vanwege de grote uitgieting van de Geest op de massa van de bekeerde

Joden of Israëlieten, wanneer de tijd zal komen dat zij christenen zullen worden' (blz. 107, 108). En als het over de merkten van de christen gaat, staat de liefde tot Christus vooraan en wordt vooral op de dagelijkse levenswandel gewezen. Het gebed wordt zeer belangrijk geacht. Met grote overtuiging wordt naar voren gebracht dat, wanneer we naar de wil van God bidden, wij zeker verhoord zullen worden. Dickson schrijft dan: 'En wanneer we God hebben gebeden volgens Zijn wil, mogen we met David vertrouwen op een goed antwoord' (blz. 124). Het is de oude Schotse theologie die we hier ontmoeten, praktisch, geestelijk en Christo-centrisch. De theologie van een beproefde kerk. Het is geen wonder dat deze Schotse schrijvers altijd een grote plaats hebben ingenomen bij het bevindelijke deel van de kerk. Ik wil dit boek van harte aanbevelen.

ds. C. Harinck, Kapelle

"Uw geestelijk huis", ds. C.A. van Dieren; uitg. Gebr. Koster, Barneveld; 202 blz.; € 17,90.

Uw geestelijk huis

Opnieuw verscheen er een prekenboek van onze geliefde broeder ds. C.A. van Dieren. Ditmaal rond het thema: geestelijke verhuizingen. Wil het wel met ons zijn op reis naar de eeuwigheid zal een geestelijke verhuizing in dit leven nodig zijn, zo lezen we in de eerste preek. Deze preek gaat over het wonder van het verlost worden uit het gevangenhuis van de zonde, de satan en de dood (Luk. 8:28-29).

In de volgende preken wordt uitgelegd hoe de Heere zielsbevindelijk een ziel leidt. Hij trekt met koorden van liefde (huis der liefde; Gen. 24:58), via het huis der wet (Rom. 7:9) tot het huis van het Evangelie (Matth. 11:28). In de preken over het leerhuis (Joël 2:23), het rechthuis (Job 33:22-24) en het vredhuis (Rom. 5:1) lezen we eenvoudig Schriftuurlijk en bevindelijk hoe de Heere nadere oefeningen uitwerkt in het leven van Zijn Kerk. Wat er dan overblijft in de stand van het leven? Wonen in het armenhuis (Zef. 3:12).

Ook de wangestalten van de ziel worden tot beschaming en ontdekking bepreekt in een stof over het huis van de vervallen liefde (Hoogl. 5:2-4). Via het sterfhuis (Pred. 12:5b) komt de Kerk uit de grote verdrukking Thuis in het Vaderhuis (Openb. 7:13).

Zo worden onder het thema "verhuizingen", zoals we dat gewend zijn van onze broeder, op een eenvoudige wijze, ook voor onze jon-

geren, de leidingen des Heeren verklaard die Hij met Zijn volk houdt en die ons allen nodig zijn om persoonlijk door Woord en Geest te leren.

Het boek sluit af met twee aangrijpende preken. Voor eeuwig buitenshuis (Matth. 25:41) en over het huis dat wordt woest gelaten (Luk. 13:35).

Er zijn twee soorten mensen op de aarde, met tweeërlei leven en tweeërlei einde en eeuwige bestemming. Ook die eerlijke boodschap klinkt door vanuit dit boek. Het boek ziet er, zoals we dat ook gewend zijn van de Gebr. Koster, keurig, overzichtelijk en verzorgd uit.

Weinigen onder ons zullen nog nooit verhuisd zijn. De vraag is echter: kent u een geestelijke verhuizing? Onderzoek dat en lees daartoe dit boek!

ds. A. Verschuure, Scherpenzeel

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Aangenomen:

Utrecht, t.b.v. zending Cambodja, ds. J. IJsselstein te Kampen.

Beroepen:

te Aalst en Goudswaard, ds. G. van Manen te Elspeet; te Den Haag-Scheveningen, ds. D.W. Tuinier te Waarde; te Dordrecht, ds. B. Labee te Veenendaal; te Ermelo, ds. A. Schot te Nunspeet; te Ouddorp, ds. A.T. Huijser te Sliedrecht.

Bedankt:

voor Scherpenisse, ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer.

DOVENDIENST TE DORDRECHT

Op zaterdag 4 maart hoopt student H.J. Agteresch voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden. Deze dienst wordt gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Dordrecht en begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS AMSTERDAM 21 JANUARI 2017

Namens de roepende kerk van Oosterend opent ds. G.J.N. Moens op de gebruikelijke wijze de vergadering en doet daarbij de volgende mededelingen. Op 6 november 2016 overleed Cornelis van Saane op de leeftijd van 76 jaar, oud-ambtsdrager van de gemeente Amsterdam-N.

G. Baan mocht gedenken dat hij 25 jaar evangelist was en T. Ouwehand was 12,5 jaar diaken in de gemeente Katwijk. Het moderamen wordt gevormd door ds. G. Heijkamp, preses; ds. G.J.N. Moens, assessor-preses; J. Stark, assessor; J.W. van Dijke, quaestor en C. Vonk Noordegraaf, scriba, De jaarberichten van de Raden van Advies van Cedrah en Sirjon zijn bij de agenda gevoegd. De bestuurder van Cedrah, T.A. Stoop, is aanwezig en licht het jaarverslag toe. In deze jaarberichten wordt beschreven waarover de Raden van Advies het afgelopen jaar gesproken hebben. Een belangrijk aandachtspunt was 'identiteit'. Mede in dit verband werd benadrukt dat het belangrijk is dat zowel zorgbehoevenden als verzorgenden en verplegenden uit onze gemeenten zich bij deze instellingen melden.

Op verzoek van de preses deelt classisdiaken A. Weststrate mee wat in de vergaderingen van diakenen binnen de classis in het afgelopen jaar is besproken. De onderwerpen die aan de orde kwamen, waren: diaken zijn in deze tijd; bijzondere noden en de gevolgen van de WMO. Bij de bespreking wordt opgemerkt dat bij structurele hulp de diakenen erop dienen te wijzen dat deze belastbaar kan zijn. Een aandachtspunt bij de vraag naar ondersteuning is niet alleen te letten op de inkomstenkant, maar ook op het bestedingspatroon.

Vervolgens brengt evangelist Baan, mede namens evangelist Krijgsman die verhinderd is, verslag uit over beide evangelisatieposten: 'Bij de Bron' in Alkmaar en 'Simon de

Looier' in Amsterdam. In Alkmaar neemt de belangstelling voor diverse activiteiten zoals maaltijden, kinderevangelisatie, Bijbelstudie toe, maar dit vertaalt zich nog niet naar meer bezoekers bij de samenkomsten op zondag. In Amsterdam is er enige afname van het bezoek aan de samenkomsten, met name op zondagmiddag. Verder mag het evangelisatiewerk op beide posten doorgaan. In Alkmaar zal er dit jaar, zoals destijds is afgesproken, een evaluatie van het evangelisatiewerk plaatsvinden. Beide evangelisten worden bedankt voor hun inzet en Gods ondersteuning toegewenst. In aansluiting hierop brengt ook de classicale commissie voor het evangelisatiewerk (CEC) verslag uit. Hieruit blijkt dat de behoefte aan vrijwilligers groot blijft. Door overlijden, ziekte en leeftijd vallen er meer af dan er bijkomen. Bij Simon de Looier heeft C.J. van der Beek als coördinator de plaats van C.J. van Leenen ingenomen. Laatstgenoemde is wegens leeftijd teruggetreden.

Hierna vindt de verkiezing plaats van afgevaardigden naar de Particuliere Synode Noord-West. Naast beide predikanten ds. G. Heijkamp en ds. G.J.N. Moens worden tot primi gekozen, de ouderlingen K. Brandemann, J.W. van Dijke, G. Hoogendoorn, S. Kooiman, A. Lindhout en C. Vonk Noordegraaf (alfabetisch). Op verzoek van de preses sluit ouderling J. Stark de vergadering.

C. Vonk Noordegraaf, scriba

MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2016

Pag. 356, gemeente ROTTERDAM-CENTRUM

Het regelen van preekbeurten geschiedt nu door: C.P. Stolk, Bergweg Noord 16, 2661 CP Bergschenhoek, tel.: (010) 5219594, e-mail: cpstolk@hotmail.com

ZGG ZENDINGSPREDIKANT NEEMT BEROEP AAN NAAR CAMBODJA

Zending Gereformeerde Gemeenten bericht dat

ds. J. IJsselstein het beroep voor zendingspredikant op het zendingsveld in Cambodja heeft aangenomen.

Hij en zijn vrouw zullen na enkele maanden voorbereiding in Nederland naar Cambodja vertrekken. Daar zullen zij eerst twee jaar een taal- en cultuurstudie volgen op een taalschool in Phnom Penh.

Ds. J. IJsselstein heeft eerder in de periode 2010-2012 als zendingspredikant gewerkt

voor ZGG op Papoea (Indonesië). Hij is momenteel verbonden aan de gemeente van Kampen.

De Gereformeerde Gemeente Utrecht die het beroep heeft uitgebracht voor ZGG is de gemeente waaraan ds. IJsselstein te zijner tijd zal worden verbonden en vanwaar de uitzending zal plaatsvinden.

Deputaten zijn verblijd dat ds. IJsselstein het beroep heeft mogen aannemen en in deze weg de hand van de Heere ervaart. Daarmee krijgt ons zendingswerk weer een zendingspredikant. We hopen dat er ook voor andere velden zendingspredikanten mogen worden afgezonderd.

Het is intussen een grote en ingrijpende verandering voor dominee IJsselstein, zijn vrouw en kinderen.

We hopen dat de Heere Zijn zegen verbindt aan het aanvaarden van dit beroep en dat Zijn aangezicht meegaat in de voorbereidingstijd en uitzending naar Cambodja.

We begrijpen dat het voor de kerkenraad en gemeente van Kampen betekent dat zij hun predikant na vier jaar moeten laten gaan en vacant worden. Het is onze bede dat de Heere daarin wil voorzien.

Deputaatschap Zending
Gereformeerde Gemeenten
ds. W. Harinck, secretaris

Berichten

TOERUSTINGSVOND OPVOEDGROEPEN REGIO ZEELAND

Op donderdag 23 maart wordt door het deputaatschap Kerk, Gezin, Jeugd en Onderwijs een toerustingsavond belegd voor (aanstaande) gespreksleiders van opvoedgroepen. Het leiden van een opvoedgroep is een mooie taak, maar vergt ook vaardigheden van een groepsleider.

Tijdens de avond zal er aandacht zijn voor de volgende zaken:

Wat is een opvoedgroep (belang van privacy, structuur, contact kerkenraad etc.).

Gespreksvaardigheden (luisteren, samenvatten en doorvragen).

Groepsdynamica (welke processen spelen zich af in een groep).

Praktische moeilijkheden (hoe om te gaan met moeilijke of gevoelige situaties in het gesprek).

Locatie: kerk van de Gereformeerde Gemeente in 's Gravenpolder. De avond duurt van 19.30 tot 22.00 uur. Belangstellenden kunnen informatie opvragen of zich aanmelden door te mailen naar coördinator@kgjo.nl of te bellen naar (0348) 489968.

THEMA-AVOND AUTISME EN SEKSUALITEIT

Het Platform 'Autisme in de kerk', waarvan Helpende Handen deel uitmaakt, organiseert op woensdag 29 maart 2017 in Gouda een thema-avond over 'Autisme & Seksualiteit'. B.J. Zijl houdt een lezing over de invloed van autisme op intimiteit en seksualiteit.

Na de pauze zijn er gespreksgroepen voor echtparen en verloofden van wie één van de partners autisme heeft, partners van mensen met autisme, ouders van jongeren met autisme, mensen met autisme met/zonder relatie en ambtsdragers.

Meer informatie en aanmelden:

www.opwegmetdeander.nl/thema-avond/.

REGIONALE AVONDEN NARCISME

Narcisme kan ingrijpende gevolgen hebben zowel voor de persoon die eraan lijdt als voor zijn of haar omgeving. Is leven met iemand met narcisme haalbaar? Is de situatie te behandelen?

Helpende Handen, Een handreiking en

Praktijk Den Uijl organiseren twee regionale avonden: 28 maart in Rotterdam en 6 juni in Kapelle. Sprekers: Jantine den Uijl-van Loon, Maarten van Dijk en ds. C. van Ruitenburch. Meer informatie en aanmelden: www.helpendehanden.nl/narcisme.

PALLIATIEVE ZORG VOOR MENSEN MET VERSTANDELIJKE BEPERKING

De laatste levensfase van mensen met een verstandelijke beperking kan veel vragen met zich meebrengen. Zeker als artsen beginnen over 'palliatieve zorg'. Wat wordt daaronder verstaan en hoe kunnen ouders, medewerkers en ambtsdragers in deze laatste levensfase de juiste zorg en ondersteuning geven en ontvangen. Daarover organiseert Helpende Handen op 30 maart 2017 een bijeenkomst in Woerden.

De lezingen worden gehouden door student H.J. Agteresch over 'Medische handelingen en pastorale zorg' en mevr. C. Prins (Siloah) over 'Palliatieve zorg voor mensen met een verstandelijke beperking'. Aansluitend is er een forumbespreking.

Meer informatie en aanmelden: www.helpendehanden.nl/30maart

ZANGAVONDEN

Barneveld

Psalmzangavond (waarvan cd-opname) op zaterdag 11 maart, aanvang: 19.00 uur, in de Oude Kerk te Barneveld, m.m.v. bovenstemgroep Barneveld en organist Wijnand Bos. Leiding: ds. A. Verschuure. Collecte t.b.v. Bijzondere Noden.

Elburg

Zangavond (met samenzang) op zaterdag 1 april, aanvang: 19.30 uur, in de Grote Kerk te Elburg, m.m.v. bovenstemgroepen uit Waddinxveen en Wouterswoude en Pieter Heykoop, organist. Opening, meditatie en sluiting door ds. G. van Manen. Collecte t.b.v. Stichting Timotheos.

Genemuiden

Psalmzangavond op vrijdag 10 maart, aanvang: 20.00 uur, in de Jachin & Boazkerk van de Gereformeerde Gemeente te Genemuiden, m.m.v. Noordermannenkoor uit Rijssen en mannenkoor Harpe Davids uit Genemui-

den. Leiding: G. Verhoef. Collecte t.b.v. stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht.

Goes

Psalmzangavond op zaterdag 11 maart, aanvang: 19.30 uur, in de Grote of Maria Magdalenerkerk te Goes, m.m.v. Betuwse bovenstemgroep en organist Andre Nieuwkoop. Opening en meditatie door ds. S.W. Janse. Collecte t.b.v. Deputaatschap Evangelisatie.

Hasselt

Psalmzangavond (waarvan CD-opname) op zaterdag 11 maart, aanvang 19.30 uur, in de Grote of Stephanuskerk te Hasselt, m.m.v. bovenstemgroep Wâlterswâld & Waddinxveen, Leon Koppelman (panfluit & harp) en Dick Slagman (orgel).

Opening, meditatie en sluiting door ds. A. Schot. Collecte t.b.v. Eliëzer & Obadjaschool te Zwolle.

Nieuwerkerk Zld

Samenzangavond op vrijdag 10 maart, aanvang: 19.30 uur, in "Salem", achter de kerk van de Gereformeerde Gemeente in Nieuwerkerk Zld., m.m.v. bovenstem en muzikale begeleiding. Collecte t.b.v. aflossing kerkbouwschuld.

SNUFFELMARKT TE LISSE

Snuffelmarkt op zaterdag 25 maart, van 9.00-16.00 uur. Locatie: Onderwaterhallen a/d Achterweg-Zuid te Lisse. Vanaf 15.00 uur veiling bij opbod.

Opbrengst is bestemd voor o.a. zending evangelisatie en Jeugdbond.

VERKOPING TE WAARDENBURG

Verkoop door de vrouwenvereniging Alledien Volcke uit Waardenburg op zaterdag 18 maart, van 10.00 tot 14.30 uur, in het gebouw naast de kerk van de Gereformeerde Gemeente. Opbrengst is voor zending en evangelisatie

HULPVERLENINGSACTIE T.B.V. VLUCHTELINGEN IN IRAK TE APELDOORN

Hulpverleningsactie t.b.v. vluchtelingen in Irak, te organiseren vanuit de Gereformeerde Gemeente te Apeldoorn, op zaterdag 11 maart. Er is behoefte aan kleding, schoenen, dekens, schoolspullen en artikelen voor persoonlijke verzorging. die u tussen 9.00 en 15.00 uur kunt afgeven in de kerk van genoemde gemeente. Informatie vindt u op www.gergemapeldoorn.nl/hulp-aan-irak. U kunt contact opnemen met de werkgroep via hulpirak@gergemapeldoorn.nl

Kerkdiensten

ZONDAG 5 MAART 2017

Aagtekerke 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 14.00 uur ds. B. Labee; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur stud. J. de Kok; Alphen a/d Rijn 16.30 uur ds. J. Driessen; Amersfoort 16.00 uur ds. A. Verschuure; Amsterdam 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur (H.D.) ds. R.A.M. Visser; Arnhem 15.00 uur ds. F. Mulder; Barendrecht 10.00 uur ds. J. Mijnders en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 10.00 uur ds. H. Paul en 19.00 uur ds. J.S. van der Net; Bodegraven 10.00 en 16.00 uur ds. W.A. Zondag; Borssele 14.00 uur ds. G.J. Baan; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 19.00 uur stud. E.J. Boudewijn; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 15.30 uur ds. W. Harinck; Deventer 15.00 uur ds. A. Schreuder; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Dordrecht 10.00 uur ds. A.J. de Waard; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Eindhoven 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Enkhuizen 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. W. Silfhout; Enter 18.30 uur ds. J. IJsselstein; Ermelo 15.00 uur ds. G. van Manen; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 18.00 uur stud. H.J. Agteresch; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. A.B. van der Heiden; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 18.30 uur ds. S.W. Janse; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Herkingen 10.00 en 14.30 uur stud. H.J. Agteresch; Hilversum 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. W. Visscher; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Hoofddorp 9.30 en 16.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 15.30 uur (H.D.) ds. J. IJsselstein; Kapelle-Biezellinge 10.00 (H.A.) en 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Katwijk aan Zee 18.30 uur (H.D.) ds. J.M.D. de Heer; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld;

Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. C. van Ruitenburch; Leerdam 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. J.S. van der Net; Lelystad 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 9.30 uur ds. J. IJsselstein; Meeuwen 15.00 uur ds. W.J. Karels; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 18.00 uur ds. A.J. de Waard; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. A.P. Baaijens en 16.00 uur ds. C. Harinck; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur stud. J.B. Huisman; Mijdrecht 19.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Moerkapelle 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G. Hoogerland; Nieuw-Beijerland 9.30 uur ds. A. Vermeij; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. M. Joosse; Nieuwerkerk 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Nieuwe-Tonge 15.30 uur stud. J.B. Huisman; Nijkerk 18.30 uur ds. A. Schot; Nisse 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. A. Schot; Ooltgensplaat 18.00 uur ds. A. Vermeij; Oostburg 15.00 uur stud. W. Mouw; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 18.30 uur (H.D.) ds. G.J. Baan; Opperdoes 10.00 uur ds. G. Heijkamp; Opheusden 10.00 (H.A.) en 17.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. P. Melis; Ouddorp 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. A.J. Gunst; Oude-Tonge 15.00 uur ds. J. van Belzen; Poederrijen 14.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Poortugaal 9.30 en 16.00 uur stud. E.J. Boudewijn; Puttershoek 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; Rheden 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 (H.D.) en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. B. van der Heiden en 15.30 uur ds. A.J. de Waard; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. W. Silfhout; Rilland-Bath 9.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. J. Driessen en 16.00 uur ds. M.J. van Gelder; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. H. Brons; Rotterdam-Zuidwijk 19.00 uur ds. M.H. Schot; Scherpenzeel 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen (zie 's-Gravenhage); Sint Philipsland 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 uur ds. J.J. van Ekeveld en 15.30 uur ds. P. Mulder; Spijkenisse 18.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Sprang-Capelle 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Terneuzen 10.00 en 18.00 uur stud. W. Mouw; Terwolde - De Vecht 14.30 uur (H.D.) ds. J. van Laar; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur stud. M. Blok; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Veen 9.30 en 18.00

uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.30 uur ds. S.W. Janse en 18.30 uur ds. S. Maljaars; Westzaan 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Wierden 9.30 en 18.30 uur ds. J.W. Verweij; Woerden 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 uur ds. P.G. Heijkamp; Zwolle 9.30 en 15.00 uur ds. G. Bredeweg.

WOENSDAG 8 MAART 2017 BIDDAG

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 15.00 en 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 14.00 en 19.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 14.30 en 19.30 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 14.30 en 19.30 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 14.30 en 19.30 uur stud. H.J. Agteresch; Barneveld-Centrum 9.30 en 14.00 (H.D.) en 19.30 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 uur ds. F. Mulder en 19.30 uur ds. M. Joosse en 14.00 uur ds. G. Beens; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 16.30 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 10.00 uur ds. W. Visscher en 19.00 uur stud. J.B. Huisman; Bodegraven 10.00 en 19.00 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Borssele 9.30 uur ds. A.J. Gunst en 14.00 uur ds. P.D. den Haan; Boskoop 15.00 en 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 14.30 en 19.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 19.00 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 9.30 uur ds. W.J. Karels en 19.45 uur ds. A. Moerkerken en 14.30 uur ds. C. van Ruitenburch; De Valk-Wekerom 9.30 en 14.00 en 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Den Helder 10.00 en 15.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Deventer 9.30 uur ds. R.A.M. Visser en 15.00 uur stud. M. Blok; Doetinchem 9.30 uur ds. H. van der Heiden; Dordrecht 10.00 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Drachten 9.30 en 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Elspeet 10.00 en 19.00 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 14.30 en 19.30 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. J. van Laar; Enter 15.00 en 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Genemuiden 9.30 en 19.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 14.30 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 14.30 en 19.30 uur ds. L. Blok; Gouda 14.30 en 19.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenhage 14.30 uur ds. H. Paul en 19.30 uur ds. J. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; Groningen 14.30 en 20.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 10.00 uur ds. C. Harinck; Hardinxveld-Giessendam 14.30 en 19.30 uur

ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. S.W. Janse; Hoogeveen 9.30 uur ds. J.B. Zippro; Hoogvliet 10.00 en 16.00 uur stud. J.B. Huisman; Houten 10.00 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 19.30 uur ds. J. IJsselstein; Kapelle-Biezelinge 10.00 uur ds. H. Brons en 18.30 uur ds. G.J. Baan; Katwijk aan Zee 10.00 uur ds. G.W.S. Mulder en 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Klaaswaal 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.30 uur ds. G. Beens; Kortgene 16.00 uur ds. S. Maljaars; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 uur en 19.45 uur ds. C. van Ruitenburg en 14.30 uur ds. W. Silfhout; Kruiningen 9.30 en 14.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 14.30 uur ds. J. Driessen en 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Lelystad 14.30 uur ds. J. IJsselstein; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 9.30 en 15.30 uur stud. J. de Kok; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 uur en 19.00 uur ds. P.D. den Haan en 14.00 uur ds. G.J. Baan; Mijdrecht 14.00 en 19.30 uur ds. M. Mondria; Moerkapelle 14.30 en 19.00 uur ds. W. Harinck; Nieuw-Beijerland 9.30 en 16.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 en 14.00 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwerkerk 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur stud. M. Blok; Nisse 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Nunspeet 9.30 en 14.30 en 19.30 uur ds. A. Schot; Oosterland 10.00 en 14.30 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 16.30 uur ds. A.P. Baaijens; Opheusden 10.00 en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 19.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Oud-Beijerland

9.30 en 18.00 uur ds. P. Melis; Poortugaal 15.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn en 19.30 uur ds. M.H. Schot; Rheden 14.30 en 19.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Rijssen-Noord 9.30 en 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Rilland-Bath 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; Rotterdam-Alexanderpolder 15.00 uur ds. W.A. Zondag en 19.30 uur ds. H.A. van Zetten; Scherpenzeel 10.00 en 19.00 uur ds. A. Verschuure; Sliedrecht 9.30 en 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Spijkenisse 14.30 en 19.45 uur ds. M.J. van Gelder; Sprang-Capelle 15.00 en 19.30 uur stud. W. Mouw; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde - De Vecht 14.00 en 19.30 uur ds. K. Boeder; Tricht-Geldermalsen 14.00 en 19.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 uur stud. W. Mouw en 19.00 uur ds. G. Mouw; Utrecht 10.00 en 19.30 uur ds. L. Terlouw; Veen 14.30 en 19.30 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 15.00 en 19.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 en 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Wageningen 14.30 en 19.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 18.30 uur ds. C. Harinck; Woerden 10.00 en 19.00 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 9.30 uur stud. H.J. Agteresch; Yerseke 9.30 en 14.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 15.00 en 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 14.30 uur ds. A.T. Huijser; Zwolle 14.30 uur ds. G. van Manen.

DONDERDAG 9 MAART 2017

Dinteloord 10.00 uur ds. B. Labee en 19.00 uur (H.D.) ds. J. van Belzen; Naaldwijk 19.45 uur ds. J.J. van Ekeveld; Nieuwe-Tonghe 19.30 uur ds.

J. van Rijswijk; Oostburg 10.00 en 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Oostvoorne 19.30 uur ds. W.A. Zondag; Ouddorp 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Terneuzen 14.30 en 19.00 uur ds. B. Labee; Urk 19.30 uur ds. C.A. van Dieren.

VRIJDAG 10 MAART 2017

Barneveld-Centrum 14.00 uur (huw.bev.) ds. D. de Wit; Genemuiden 14.15 uur (huw.bev.) ds. C. Hogchem; Krabbendijke 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. Sonneveld; Oosterland 14.15 uur (huw. bev.) ds. J. van Belzen; Rijssen-Zuid 13.30 uur (huw.bev.) ds. A. Schreuder.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 5 MAART 2017

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 (Bijbeluur) en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 uur ds. C. Harinck en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

WOENSDAG 8 MAART 2017 BIDDAG

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 19.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 19.30 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 19.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 16.00 uur evang. S. de Visser; Tilburg (Offenbachstraat 105) 19.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

ZEELAND, 's-Gravenpolder, kindvriendelijke woning, 4-6 pers.
Dichtbij grote speeltuin. Week 32+33.
0113 269395 / kbenjert@gmail.com

Te huur: onze woning in Ermelo,
op loopafstand van kerk en centrum.
Nette bewoning. Van 1/5 tot 10/6,
mag per week. € 150,- p/wk.
Tel. 0341-558265.

OOSTENRIJK, vanaf €495,- huurt u een stacaravan op gezinscamping.
Recreatieteam, kerkdiensten, zon, water en bergen. Info: 055-3030083
www.es-vakanties.nl

T.H. onze woning in Middelburg,
week 17. Tel. 0118-620601

Wilt u ondanks uw zorgen toch even tot rust komen?
Aangeboden in **Rijssen**:
grote slaapkamer en badkamer voor mindervaliden (2 pers.).
Hele benedenverd. rolstoelvriendelijk en ook de grote tuin. Dicht bij bos, volkspark en stad. Logie, ontbijt en desgewenst verwen ik u met alle maaltijden.
Eventueel hulp met de persoonlijke zorg is ook mogelijk.
Welkom! Tel. 06-24523291.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Vakantie in eigen sfeer
Boek nu uw vakantie 2017 bij Vakantieoord Holsappel in Zuna bij Rijssen. Info: 0548-512790 of www.vakantieoordholsappel.nl

Mediation of bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail
mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl

Janssens ■ Den Boef
advocaten

BBV**Barneveldse
Begrafenis
Vereniging***voor een eervolle, eenvoudige
verzorging van begrafenissen
in Barneveld en omstreken*

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
(0342) 44 18 12
www.barneveldsebegrafenisvereniging.nl

dhr. G. de Groot
(06) 50 21 72 55

FOTOKAARTEN VOOR HET GOEDE DOEL
HOLLANDKAART
WWW.HOLLANDKAART.COM

HUIB RUIJGROK
ERFRECHT & NALATENSCHAPPEN

Juridisch advies en administratieve
en praktische hulp bij:

- nalatenschappen
- testamenten
- erfbelasting
- bewind en executele

Burg. Houtkoperweg 7 4033 BJ Lienden
T 0344 745 104 M 06 19452290
info@huibruijgrok.nl www.huibruijgrok.nl

Driestar hogeschool

Driestar educatief

#datisdriestar

STUDEREN WORDT
LEUK ALS DE THEORIE
OP Z'N PLEK VALT.

Marloes de Vreugd, deeltijdstudent pedagogiek

**OPEN
AVONDEN**

21 maart
• pabo deeltijd
• pedagogiek

23 maart
• leraar voortgezet onderwijs
• master Lereren en innoveren

www.driestar-hogeschool.nl

**Te huur voor vakantie of
bed & breakfast: nostalgische
schaapskooi voor 4 personen**
op de Veluwe in Stroe, 5 min. van
bos en heide. Tel. 06 - 22 37 62 20.
www.schapenhok.nl

VAN MANEN
meesterlijke interieurs

kerkbanken | kerkstoelen | kansels
bankstoffering | doopvonts | lessenaars
collectezakken | liturgieborden

www.meesterlijke-interieurs.nl

**Gods Woord
uitdragen in Guinee?
Wij zoeken een evangelist!**

Kijk voor deze en andere vacatures
op www.zgg.nl/vacatures. Reageren
kan tot vrijdag 10 maart 2017.

ZENDING GEREFORMEERDE GEMEENTEN

**Orgelmakerij
Boogaard**

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSSEN
Telefoon 0548-521637

www.orgelmakerijboogaard.nl

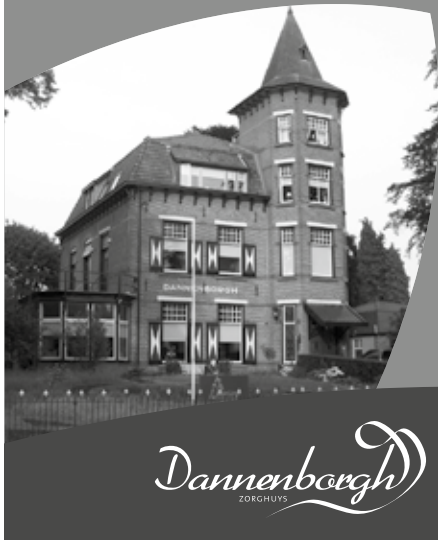
Nieuwbouw | Restauratie- Stem- en onderhoudswerk

Zoekt u een veilige en vertrouwde plek om te wonen in reformatorische sfeer? Waar u uzelf niet hoeft aan te passen aan de verzorgenden maar waar zij zich aanpassen aan u? Zorghuys Vellerveste in Barneveld en zorghuys Dannenborgh in Lunteren hebben momenteel kamers vrij voor nieuwe bewoners.

Wonen in een kleinschalige setting

06 232 00 910
 j.degraaf@leliezorggroep.nl
 www.dannenborgh.nl
 www.vellerveste.nl

"In de huiskamer is het gezellig met elkaar. En als ik tijd voor mezelf wil, ga ik naar mijn eigen kamer of lekker de tuin in".

Dannenborgh
 ZORGHUYS

Vellerveste
 ZORGHUYS

Van harte welkom in Genemuiden!

De koffie staat klaar!

		<i>'t Hoedenkabinet</i>	
maandag	gesloten		
dinsdag	13.30 - 18.00 uur		
woensdag	13.30 - 18.00 uur		
donderdag	13.30 - 18.00 uur	* www.hoedenkabinet.nl	
vrijdag	10.00 - 21.00 uur	* Tel. 06-20470198	
zaterdag	10.00 - 17.00 uur	* 's Avonds op afspraak	

Trouwkostuums
 WILVORST ROY ROBSON
Opere sinds 1898 **BOSS** HUGO BOSS
 KLEIN KLEDING Sliedrecht
 Bel voor een afspraak: 0184-491012

FALK Bouwsystemen is producent en leverancier van geïsoleerde sandwichpanelen.

Operators gezocht

solliciteren kan door te mailen naar:
 hrm@falkbouwsystemen.nl

Neonstraat 23
 (NL) 6718 WX Ede
 www.falkbouwsystemen.nl

STIJLVOL GEKLEED

Speksnijder MODE
 Ambtskleding • Trouwpakken • Businesskostuums
 speksnijder.nl

Fides
 praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Somberheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
 Tel. 0342 - 41 99 77
 Van Breugelplantsoen 1
 3771 VM Barneveld
 www.fideshulpverlening.nl

KLEINE KRACHT!

Dat is de titel van een boekje over de SGP. Mooi gevonden. Het komt uit Openbaring: *'Want gij hebt kleine kracht, en gij hebt Mijn Woord bewaard en hebt Mijn Naam niet verloochend'*. Feit is dat de SGP probeert Gods Woord te bewaren en van Zijn Naam te getuigen. Door te zeggen dat:

- er maar één levende God is;
- leven bescherming behoeft;
- prostitutie zonde is;
- een goed gezin het halve werk is;
- de zondag eerherstel verdient;
- Israël onze steun nodig heeft.

Zo maar een paar punten van de SGP-inzet. Waar het op aankomt is de doorwerkende kracht van Gods Woord! De Heere regeert! Kleine kracht?

► sgp.nl **SGP**

SHG al meer dan 35 jaar een begrip

SHG
Stichting Huishouding in Geveze

Kraamzorg
0187 - 48 91 73
B.g.g. 0342 - 49 21 55

Thuiszorg
085 - 049 47 84

Maandag t/m vrijdag
van 9.00 tot 11.00 uur
Vrijdag ook van 19.00 tot 21.00 uur

Zie voor informatie en aanmelden www.shgzorg.nl

Vakantie in Duitsland in de Pfalz?
Wij verhuren twee ruime vakantie-woningen in de overweldigende natuur van het Nordpfalzerbergland: uitgestrekte wandel- en fietspaden in de directe omgeving, historische plaatsen als Heidelberg, Trier en Worms op dagtocht afstand.
Rust, natuur en cultuur.
Meer informatie: fam. Moussault, op www.beth-etham.de of onder tel.nr. 0049-6385-92 555 77 (Nederlandstalig)

Centraal op Walcheren, aan de rand van Grijskerke, 2-6 pers. vak. woning te huur, het gehele jaar door! Tel. 0118-592830

ELECTROTECHNISCH INSTALLATIEBEDRIJF

BEYER

Vacature elektromonteur met doorgroeimogelijkheden
www.beyerelectro.nl
Nieuw-Beijerland

Begrafenisverzorging Janssen

Aandacht voor uw wensen.

Vraag de wilsbeschikking aan:
'Zo wil ik het. Als mijn sterven daar is'

Dienstverlening in heel Zeeland.
Dag en nacht bereikbaar op
0113 - 330 936

Havikskruid 10, 4421 MN Kapelle
begrafenisverzorging-janssen.nl

Voor een stijlvolle uitvoering en zorgzame begeleiding van begrafenissen.

Waardig. Persoonlijk. Vertrouwd.

HARKES
Begrafenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop
www.harkesbegrafenissen.nl

Wij verzorgen alleen begrafenissen

0172 - 21 21 22

Welkom op onze site!
Ruim 40.000 boeken op:
www.derooboeken.nl

Compleet ingerichte 6-8 pers. Lodgetenten. Direct aan het Lago-Maggiore (Italië) of bij de Friese meren. Boek nu uw vakantie.
www.familylodges.nl 0343-481155

HASSELT GROTE KERK PSALMZANGAVOND
M.m.v. Bovenstemstengroep Wälterswäld & Waddinxveen
Leon Koppelman (panfluit & harp)
Dick Slagman (orgel)
Ds. A. Schot (meditatie)
Collecte t.b.v. Eliëzer & Obadjaschool te Zwolle
D.V. zaterdag 11 maart 2017
Aanvang 19.30 uur

Zang en Muziekavond
D.V. vrijdag 10 maart 2017 m.m.v. gem. zangver. "Met Hart en Stem" en een Russisch-Duits Blaasorkest.
Locatie: Grote Kerk, Noordstraat 62 Terneuzen. Aanvang 19.45 u.
Gratis entree. Spreker: dhr. J. Huige van Stichting Mirwam.
Collecte volledig voor vluchtelingen uit Oost Oekraïne.

Tegels... als geen ander

Ook bij Kroon **TEGELOUTLET** veel keuze, vanaf € 3,95 / m²

Vloertegels en wandtegels
Meer dan duizend soorten
Vakkundig advies en gelegd
Vloerverwarming
Altijd scherpe prijzen

KROON
VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c, Meerkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

Reformatorische Psychologenpraktijk Nederland

Reformatorische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding en psychologisch onderzoek aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasterdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

Te huur: ruime vakantiewoning op rustig park in ZOUTELANDE, op loopafstand van strand.
Met wasmachine, droger, vaatwasser, wifi, etc. Kijk op de website en boek: www.springvloed13.nl of bel 0118-581664 of 06-36016064

Te huur in Stolwijk, kamers in gedeelte van boerderij. Gezamenlijk gebruik keuken en badkamer met andere huurders. Op loopafstand van bushalte, 20 minuten fietsen naar Gouda.
Tel. 0182-341777.

Elspeet: Te koop op rustig park Reeënlust, in het bos en omgeving van Staverden, luxe chalet en kavel eigen grond ca. 330 m².
Woonk., keuken, badk., grote oudersl.k., 3 pers. kinderk. Stalen dak, CV en airco.
Bwjr. 2010. Tuin beplant, terras, schuur, overkapping.
Info/foto's op aanvraag: 0636452318
oordende@filternet.nl

Gevraagd: Oude ansichtkaarten van stads- of dorpsgezichten van voor 1960. Betaal goede prijs.
Tel. 0182-362690. H. Markus.

Koeling in uw Kerk(gebouw)
 Voor elk probleem? Bel AKTIE
 Tel: 010-4517471
 CO2 metingen
Advies en installatieburo
 Voor een vrijblijvende offerte
 aktie@kliksafe.nl

VAN STAVEREN
 begrafenisverzorging
Met aandacht, zorg en respect
 Dag en nacht bereikbaar (0172) 23 33 38
 Wij verzorgen alleen begrafenis
 Vraag geheel vrijblijvend het boekje "Mijn Laatste Wens".
 www.vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

kina
 begrafenisverzorging
 D.W. Schipper **010-458 31 12**
 Capelle a/d IJssel
 J. Kooijman **0182-58 39 32**
 Gouda
 Dag en nacht bereikbaar
 WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Grote BALANS OPRUIMING
BIJ GEBR. KOSTER
 DV VRIJDAG EN ZATERDAG
3 en 4 maart
 2 DAGEN
 Voor het hele gezin!
 2 dagen alle 2e hands boeken met 30% korting!
 Ruime keuze in voordeel CD's
 Nieuwe boeken tegen weggeef prijzen
 Niet voor handelaren
 Geen verzending
 OPENINGSTIJDEN:
 vrijdag 09.00-21.00 uur
 zaterdag 09.00-17.00 uur
GK Gebr. Koster
 Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
 tel. 0342 - 41 69 86
 www.gebrkoster.nl
VEEL EENMALIGE AANBIEDINGEN

Agathos en Curadomi zoeken met spoed nieuwe collega's!

Ben jij Verpleegkundige of Verzorgende IG en zoek jij uitdagend werk in een leuk team? Je bent van harte welkom in een van onze teams in Barendrecht, Zwijndrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Ridderkerk of Dordrecht!

Verpleegkundigen (niv.4)
Verzorgenden IG (niv. 3)
 Uren in overleg

Meer informatie?
 Yvonne Pals (010) 26 40 777.
 Solliciteren en meer info leliezorggroep.nl.

Curadomi
 thuiszorg

Agathos
 thuiszorg

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horssen bv

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
 Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:
 Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken
 voor jong en oud, Voordeelboeken,
 Tweedehands, CD's en bladmuziek.

Colofon

De Saambinder
 Kerkelijk weekblad van de
 Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst,
 Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
 T 0186-576990
 E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
 Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
 T 0318-51 35 97
 E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
 Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
 T 055-5063639
 E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
 Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
 T 0180-420865, F 0180-423583
 E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
 uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
 van verschijning van De Saambinder in de
 daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
 postbus 608, 3440 AP Woerden
 T 0348-489900
 E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
 postbus 33, 2950 AA Alblisserdam
 T 078-6912899
 E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk
 donderdag vóór de week van
 verschijning aangeleverd te zijn.
 Rouwadvertenties uiterlijk
 maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,30 per mm.
 Familieberichten € 0,45 per mm.
 Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
 Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
 postbus 608, 3440 AP Woerden
 T 0348-489900
 E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
 De Saambinder-abonnementen te
 Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,00 per halfjaar
 (te betalen per 1 april en 1 oktober)
 voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
 *afwijkend tarief voor:
 Canada: \$165, USA: \$140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188
 St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
 T 1 905 651 2320
 E amberman47@gmail.com

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over: **Rouwadvertentie**

In rouwadvertenties lezen we vaak de uitdrukking dat de Heere iemand uit dit leven heeft weggenomen. Soms gebruikt men dan de naam HEERE met vijf hoofdletters. Is dat een persoonlijke keus of mag men de naam HEERE alleen gebruiken als we geloven dat de overledene het leven der genade kende?

Heere of HEERE

Eerder schreven we over beide namen van de levende God. Als we 'Heere' lezen in de Bijbel, gaat het over de Schepper, de Gebieder van alle dingen. Bij 'HEERE' om de Getrouwe, de Onveranderlijke, de God van het verbond, de Ik zal zijn Die Ik zijn zal. Inderdaad maken mensen wel dat onderscheid boven een rouwadvertentie tussen Heere en HEERE. Als de bewijzen van genade in het leven van een overledene openbaar kwamen, gebruikt men de Verbondsnaam HEERE. Daarbij wordt dan gedacht aan de woorden uit Ezechiël 20 vers 37: 'En Ik zal ulieden onder de roede doen doorgaan, en Ik zal u brengen onder de band des verbonds'. De verkiezende God zondert verloren zondaren af (met de staf van Zijn Woord en onder de beademing van Zijn Geest), die Hij tot Zijn volk eigent. Tegelijk haasten we ons om te zeggen dat alleen God het hart kent. En dat het hele volk Israël aan de voet van de Sinai te horen kreeg: 'Ik ben de HEERE uw God (...)'.

Het gebruik van de grootste Naam van God, HEERE, kan ook worden afgeleid uit Job 1 vers 21. Daar spreekt Job, als de Heere hem bijna alles wat hij bezit heeft afgenomen: 'Naakt ben ik uit mijner moeders buik gekomen en naakt zal ik daarheen

wederkeren. De HEERE heeft gegeven en de HEERE heeft genomen; de Naam des HEEREN zij geloofd'.

Soberheid

Het is onze stellige overtuiging dat bij deze en andere keuzes die gemaakt worden bij een rouwadvertentie, door de familie of vanuit een laatste wilsbeschikking, één ding duidelijk moet zijn: alles met enige soberheid. Wereldse mensen willen zelfs in hun dood nog vereerd worden. Zij spreken over 'het bespaard zijn van verder lijden'. Of over het brengen van de 'laatste eer' aan een overledene. Een ware christen leert aan deze zijde van het graf dat hij of zij na Genesis 3 'allerhande ellendigheid' heeft verdiend en een eerover is geworden. Ook het gelegd worden in het graf (al is het een geheiligd graf!) is een schande en spreekt van ons zondebestaan. Er blijft maar één verlangen over: Zijn Naam moet eeuwig de eer ontvangen! Door de doodsjordaan heen, moet worden afgestorven van de zonde om door te gaan tot het eeuwige leven (Heidelbergse Catechismus, antwoord 42).

Begrafenisondernemer

Een andere vraagsteller schreef over haar zorg rond de keuze voor een begrafenisondernemer. Als we zo nadrukkelijk crematie of lijkverbranding verwerpen, waarom kiezen 'ons-soortmensen' soms voor een ondernemer die naast begrafenissen ook crematies regelt?

Het lijkt me dat we daar kort over kunnen zijn: dat is ongepast en ongewenst zolang er een andere keuze gemaakt kan worden. Wat is het een voorrecht als bij deze omstandigheden gebruik gemaakt kan worden van een 'eigen' begrafenisondernemer! Meermalen hebben we ons verwonderd over de plechtige wijze waarop dan een droeve plechtigheid in goede orde mag verlopen.

Tenslotte dringt een andere vraag die we aan uw hart willen leggen. Niet allereerst wat er in uw rouwcirculaire zal staan of welke (hopelijk principiële) keuzes u maakt. Nee, de vraag blijft over wat God over uw en mijn leven moet oordelen. Buiten de Borggerechtigheid van Jezus is alles tekort. Maar geborgen te zijn in Hem, is zalig. En wij allen vallen af als een blad...

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog wel ongeveer zeventig vragen op een reactie te wachten.